

A Phenomenological Study On The Process And Results of Parent Teacher Meetings

Kemal NAZLI, Bingöl University, ORCID ID: 0000-0003-4865-4495

Niyazi ÖZER, Inonu University, ORCID ID: 0000-0001-7745-6645

Süleyman Nihat ŞAD, Inonu University, ORCID ID: 0000-0002-3169-2375

Abstract

The main purpose of this research is to examine the experiences of parents, teachers, and school managers on parent-teacher conferences. This research has been conducted based on phenomenological design, one of the qualitative research designs. The participants consist of public and private primary school managers in the central district of Bingöl, the classroom teachers working in these schools, and the parents whose children are studying at these schools. Participants in the research study group were determined according to the criteria and maximum diversity sampling method. The research data were collected with semi-structured interview forms developed by the researchers. Descriptive and content analysis methods were used in the analysis of the obtained data. The research findings were presented and discussed under the themes of planning parent teacher meetings, the topics discussed at the meeting, stakeholder communication during the meeting, the difficulties experienced, and the impact of the meetings on the education and teaching process.

Keywords: Parental involvement, parent teacher collaboration, school administrator, parent teacher meetings, teacher, parent

Inonu University
Journal of the Faculty of
Education

Vol 23, No 2, 2022

pp. 703-728

DOI:10.17679/inuefd.1070125

Article Type
Research Article

Received
08.02.2022

Accepted
04.05.2022

Suggested Citation

Nazlı, K., Özer, N. ve Şad, S. N. (2022). A phenomenological study on the process and results of parent teacher meetings. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 23(2), 703-728. DOI:10.17679/inuefd.1070125

This article was produced from the doctoral thesis accepted by Inonu University, Institute of Educational Sciences in November 2020. It was presented as a summary oral presentation at the 15th International Education Management Congress held on 5-6 November 2021.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Family and school are two institutions that have joint responsibility in the education and development of the child. Everything that affects the child, both at home and at school, can be the determinant of his behavior. It is of great importance that the school and family cooperate in order to help the child's development to take place in a healthy way (Bellah, 1953). According to Epstein (2011), parent involvement is a multidimensional phenomenon that requires the extensive collaboration of stakeholders in the education and development of children. One of the important dimensions of parent participation is parent teacher meetings, which mediate the establishment of cooperation between students' parents and teachers (Epstein, 2011; Fantuzzo et al., 2000). Parent meetings are generally accepted as one of the most effective means of cooperation between school and parents in educational circles (Bellah, 1953). Parent-teacher meetings, which provide the opportunity to share responsibility among stakeholders (Bilton, Jackson, & Hymer, 2017), are very important as they provide parents with a direct and two-way communication opportunity with teachers. Research findings (Ergen, 2008; Kotaman, 2008; Seginer, 2006) show that parents of students communicate with the school and teachers, usually through meetings held at the school. This makes it important to examine the experiences of the stakeholders regarding how parent teacher meetings are held. Therefore, it is important to reveal all aspects of the experiences of parents, teachers, and school administrators regarding parent teacher meetings in terms of understanding how parent meetings are held in Turkey.

Purpose

The main purpose of this research is to examine the experiences of parents, teachers, and school administrators regarding parent meetings and to develop suggestions for more effective parent meetings. In line with this purpose, the answer to the question "How are the experiences of parents, teachers, and school administrators regarding parent meetings?" has been sought.

Method

This research is a study conducted in the phenomenology pattern, which is included in qualitative research methods. This design focuses on how people describe a phenomenon they have experienced (Patton, 2014). The participants of the research are teachers, school administrators, and parents whose children study in public and private primary schools. In this study, criterion and maximum diversity sampling methods were preferred. Regarding criterion sampling, the criteria of holding at least two parent meetings or attending at least two parent meetings were sought. In terms of maximum diversity sampling, interviews were conducted with participants from state and private primary schools with different socioeconomic and cultural characteristics in the city center of Bingöl from various data sources (teachers, school administrators, and students' parents). Interviews were held with a total of 64 participants, including 25 parents of students, 30 classroom teachers, and nine primary school principals who wanted to contribute voluntarily. In this study, semi-structured interview forms were developed as a data collection tool. Data were collected through face-to-face interviews with teachers, parents, and school administrators who agreed to contribute to the research. In the analysis of the data, descriptive analysis and content analysis methods were used together.

Findings

According to the study results, some formal preparations such as determining the meeting place, date and time of the meeting, agenda of the meeting, obtaining meeting approval, preparing, and sending invitations are made before the parent teacher meetings. The main topics discussed at the parents' meetings are the evaluation of students' academic achievement and behavior, parental attitudes and responsibilities, and the introduction of school and classroom rules. Study results show that parents and school administrators generally use a positive communication language at meetings. The main difficulties experienced in parent teacher meetings are parent behaviors that are incompatible with the seriousness of the meeting. According to the participants, some parents may act against the seriousness of the meeting, such as not coming to the meeting on time or leaving the meeting early, sending the student's brother or sister instead of coming to the meeting themselves, making phone calls at the meeting, talking among themselves. Difficulties such as communication conflicts between parents and teachers and low participation in meetings are other difficulties experienced in parent teacher meetings. It has been determined that parent meetings have many positive effects on the education process, such as the development of a sense of supervision in students, improvement in students' negative behaviors, increase in students' academic success, awareness of parents, and increase in family support. In addition, strengthening of school-family cooperation, the interaction between parents and social learning for attendees, school improvement, and implicit control are parent teacher meetings' other effects on the education process.

Discussion & Conclusion

In the era we live in, the society's perceptions of students and education are changing, and the expectations of the stakeholders from education activities are different. The partnership of teachers and parents of students (Chavkin, 2017; Epstein, 2011) is vital in the education of children. Parent involvement in education is becoming an increasingly important issue for researchers (Durišić & Bunijevac, 2017; Punter et al., 2016). Many scientific studies (Kar, Uzun & Gök, 2017; Topçu, 2013; Yıldırım & Dönmez, 2008; Ergen, 2008; Kotaman, 2008; Seginer, 2006; Bellah, 1953) show that parents cooperate with teachers and school mostly through parent meetings. In this respect, how parent meetings are held is one of the important research topics in education. Since the preparations made before the meeting positively affect the expected results from the meetings (Hornby, 2011), it is important for the stakeholders to be prepared about the meeting agenda and the situation of the students before the meeting. When parents are invited to the meeting, it is important to be informed about the meeting agenda in order to come prepared to the meeting. The meeting time should be determined to ensure maximum participation of the parents. Holding the meetings on the weekends can both increase the participation in the meetings and increase the effectiveness of the meetings. Parent meetings should be held more planned and frequently, as they have positive effects on students, teachers, parents, and school management in the education and training process. As parent teacher meetings contain various difficulties (Bilton et al., 2017; Aich et al., 2017), it is beneficial to hold various preparatory meetings before parent teacher meetings take place in order to overcome the difficulties that may arise. In this context, it is of great importance to develop teachers' meeting management skills and to increase their communication and conflict resolution skills.

Veli Toplantılarının Süreç ve Sonuçlarına İlişkin Bir Olgubilim Çalışması

Kemal NAZLI, Bingöl Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0003-4865-4495

Niyazi ÖZER, İnönü Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0001-7745-6645

Süleyman Nihat ŞAD, İnönü Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-3169-2375

Öz

Bu araştırmanın temel amacı veli, öğretmen ve okul yöneticilerinin veli toplantılarına ilişkin yaşantılarını incelemektir. Çalışma, nitel araştırma desenlerinden olgubilim desenine göre tasarlanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, Bingöl il merkezindeki devlet ve özel ilkokullarda görev yapan yöneticiler, sınıf öğretmenleri ve çocukları bu okullarda öğrenim gören öğrenci velileri oluşturmaktadır. Katılımcılar, ölçüt örnekleme ve maksimum çeşitlilik yöntemlerine göre belirlenmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde, betimsel analiz ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma bulguları, veli toplantılarının planlanma süreci, toplantıda görüşülen konular, toplantı esnasında paydaş iletişimi, veli toplantılarında yaşanan güçlükler, veli toplantılarının eğitim öğretim sürecine etkisi başlıkları altında sunulmuş ve tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Veli katılımı, veli öğretmen işbirliği, okul yöneticisi, veli toplantıları, öğretmen, veli

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 23, Sayı 2, 2022
ss. 703-728
DOI:10.17679/inuefd.1070125

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi
08.02.2022

Kabul Tarihi
04.05.2022

Önerilen Atıf

Nazlı, K., Özer, N. ve Şad, S. N. (2022). Veli toplantılarının süreç ve sonuçlarına ilişkin bir olgubilim çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 703-728. DOI: 10.17679/inuefd.1070125

Bu makale, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tarafından Kasım 2020'de kabul edilen doktora tezinden üretilmiştir. Bu çalışma, 5-6 Kasım 2021 tarihlerinde düzenlenen 15. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi'nde sözlü özet bildiri olarak sunulmuştur.

Veli Toplantılarının Süreç ve Sonuçlarına İlişkin Bir Olgubilim Çalışması

Aile ve okul, çocuğun eğitiminde ve gelişiminde ortak sorumluluk sahibi olan önemli iki kurumdur. Zira ev ve okul ortamında çocuğu etkileyen her şey aynı zamanda onun davranışlarının belirleyicisi olabilmektedir. Çocuğun gelişiminin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesine yardımcı olmak üzere okul ve ailenin iş birliği içinde olması büyük önem taşır (Bellah, 1953). Okul, aile ve öğretmenler arasında kurulan bu iş birliği, literatürde daha çok veli katılımı kavramı kapsamında değerlendirilmektedir. Epstein'a (2011) göre veli katılımı, çocukların eğitimi ve gelişiminde paydaşların kapsamlı işbirliği yapmalarını gerektiren çok boyutlu bir olgudur. Veli katılımının önemli boyutlarından biri ise, öğrenci velileri ve öğretmenler arasında iş birliğinin kurulmasına aracılık eden veli toplantılarıdır (Epstein, 2011; Fantuzzo, Tighe ve Childs, 2000).

Öğretmen ve öğrenci velileri arasında iyi işleyen bir iş birliğinin varlığı, çocukların eğitiminin ve öğrenci başarısının önemli bir göstergesi olabilmektedir. Öğretmen ve veli arasında sağlıklı işleyen bir iş birliğinin tesisi, öğretmenlerin güçlü iletişim becerilerine sahip olmalarını ve bu iletişim becerilerini iş yaşamlarında sergilemelerini gerektirmektedir. Veli-öğretmen iş birliğinin sağlanmasında veli toplantıları önemli olduğu kadar, gerek öğretmenler gerekse veliler için çeşitli güçlükleri de barındırmaktadır (Aich, Behr ve Kuboth, 2017). Bütün bu durumlar göz önüne alındığında, veli toplantılarının hem öğretmenler hem de öğrenci velileri açısından, bünyesinde çeşitli güçlükler barındıran karmaşık bir olgu olduğu söylenebilir.

Veli toplantıları, velilere öğretmenlerle doğrudan ve çift yönlü bir iletişim imkânı verdiği için oldukça önem taşımaktadır. Karşılıklı yarar temelindeki iş birliğinin yanı sıra paydaşların eşit düzeyde sorumluluk paylaşımında bulunmaları, öğrencilerde etkili bir öğrenmenin gerçekleşmesine de katkı sunmaktadır (Bilton, Jackson ve Hymer, 2017). Öğrencilerde istenilen davranış değişimlerinin başarılmasında, öğrenci velileri ve öğretmenler arasında kurulan iletişim ve iş birliğinin niteliği önem kazanmaktadır. Veli ve öğretmenler arasında iyi işleyen bir iletişim sistemi yapılandırıldığı zaman, öğrencilerin akademik başarılarının yükseldiği, öğretmenlerin iş doyumlarının arttığı, öğrenci velilerinin de öğrencilerinin başarılarıyla mutlu olduğu görülmüştür (Rolnick, 1997). Konu ile ilgili yapılan farklı çalışmalarda da (Buhl ve Hilkenmeier, 2017; Gartmeier, Aich, Sauer ve Bauer, 2017) veli ve öğretmen arasında kurulacak olan nitelikli iş birliği ve iletişimin tatmin edici eğitimsel sonuçlarının olduğu vurgulanmıştır. Ramirez ve Soto-Hinman'a (2009) göre, velilerin ve diğer aile bireylerinin çocukların okul başarısı üzerinde etkisi oldukça büyüktür. Öğretmenler, öğrencilerin velileri ile olumlu ilişkiler geliştirebilirlerse, öğrencilerin ev ödevlerini ve diğer öğrenme etkinliklerini daha etkili ve düzenli yapmaları için evde uygun ortamın sağlanması ve öğrenci ödevlerinin takibi hakkında ailelerin desteğini kazanabilirler. Öğretmenler öğrenci velilerine, çocuklarının öğrenme etkinlikleri konusunda hangi rol davranışları sergilemeleri gerektiği hakkındaki beklentilerini, açık ve net bir biçimde iletebilirlerse, velilerin bu rol ve davranışları sergilemeleri olasılığı büyük oranda artacaktır. Örneğin, öğretmen velilerden günlük olarak öğrencilere evde yapmaları için verdiği etkinliklerle birlikte gönderdiği öğrenci çalışmalarını takip formunu imzalamalarını isteyerek, velilerin eğitsel faaliyetlere katılımlarının önemini belirtebilir (Slavin, 2017). Eğitimciler, okullarda öğretilen derslerle ilgili öğrenci ve velileri arasında etkileşimi kolaylaştıran aktiviteleri etkili bir şekilde uygulayarak çok daha olumlu sonuçlar alabilirler (Sheldon ve Epstein, 2005).

Eğitim çevrelerinde, okul ve öğrenci velileri arasındaki iş birliği, genellikle veli toplantıları üzerinden sağlanmaktadır (Kotaman, 2008; Seginer, 2006; Bellah, 1953). Veli toplantıları, öğrencilerin okuldaki durumlarını velilerle paylaşmanın en etkili araçlarından biri olarak kabul edilmektedir. Zira bu toplantılarda öğretmen velilerle yüz yüze iletişime geçerek, öğrencilerin gelişimlerinin seyri hakkında velileri bilgilendirme ve veli desteği sağlama olanağı bulmaktadır. Aynı şekilde, veliler de çocuklarının okuldaki durumlarını öğretmenleriyle görüşme, sınıftaki çalışma örneklerini birebir görme olanağı bulurlar. Eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde ve yeni nesillerin yetiştirilmesinde velilerin desteğine ve iş birliğine duyulan gereksinim giderek önem kazanmaktadır. Bu durumun, veli toplantılarının nasıl gerçekleştirildiğinin ve etkili veli toplantılarının düzenlenebilmesi için neler yapılması gerektiğinin belirlenmesinin önemini daha da artırdığı söylenebilir.

Öğrenci velilerinin, genellikle okulda düzenlenen toplantılar aracılığıyla okul ve öğretmenlerle iletişime geçmeleri (Ergen, 2008; Kotaman, 2008; Seginer, 2006), veli katılımının önemli araçlarından biri olarak görülen veli toplantılarının (Bellah, 1953) nasıl gerçekleştirildiğine ilişkin paydaş yaşantılarının incelenmesini önemli kılmaktadır. Bütün bu gerekçelerden ötürü veli, öğretmen ve okul yöneticilerinin veli toplantılarına ilişkin deneyimlerinin tüm yönleriyle ortaya çıkarılması, ülkemizde veli toplantılarının nasıl gerçekleştirildiğinin anlaşılması bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca, araştırma bulgularından hareketle, daha etkili veli toplantılarının gerçekleştirilebilmesi için paydaşlara yönelik öneriler geliştirileceğinden, araştırmanın alandaki önemli bir ihtiyacın giderilmesine katkıda bulunması beklenmektedir.

Bu araştırmanın temel amacı veli, öğretmen ve okul yöneticilerinin veli toplantılarına ilişkin yaşantılarını incelemek ve daha etkili veli toplantılarının gerçekleştirilebilmesi için öneriler geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda "Veli, öğretmen ve okul yöneticilerinin veli toplantılarına ilişkin yaşantıları nasıldır?" sorusuna cevap aranmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan olgubilim deseninde yapılan bir çalışmadır. Olgubilim deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara ilişkin derinlikli verilerin toplanmasını temel amaç edinerek, olguların tüm yönleriyle bilinirliğine odaklanır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çalışmada da eğitim-öğretim faaliyetleri içerisinde önemli bir yeri olan veli toplantılarına ilişkin, konunun paydaşları olan veli, öğretmen ve okul yöneticilerinin uygulamadaki gerçek yaşantıları tüm yönleriyle keşfedilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Katılımcıları

Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ve maksimum çeşitlilik tercih edilmiştir. Ölçüt örneklemede, örnekleme alınan kişilerin belirli niteliklere sahip olmalarına dikkat edilir (Büyüköztürk, vd., 2014). Bu nedenle bu çalışmada ölçüt örnekleme ile ilgili olarak, katılımcılarda çalışma grubunda yer alan ilkokullarda en az iki veli toplantısı düzenlemek veya düzenlenen en az iki veli toplantısına katılmış olmak ölçütü aranmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminde ise, katılımcı gruba ilişkin heterojenliği olabildiğince yansıtmak ve bunun gücünü kullanmak hedeflenir (Patton, 2014). Bu amaçla Bingöl il merkezindeki farklı sosyoekonomik ve kültürel özelliklere sahip mahallelerde bulunan

ilkokullardan farklı veri kaynaklarından (öğretmen, okul yöneticileri ve öğrenci velileri) oluşan katılımcılarla görüşmeler gerçekleştirme yoluna gidilmiştir. Araştırmanın katılımcıları, Bingöl il merkezinde bulunan ilkokul düzeyindeki devlet ve özel okullarında görev yapan öğretmenler, okul yöneticileri ve çocukları bu okullarda öğrenim gören veliler oluşturmaktadır. Araştırmanın katılımcıları Bingöl il merkezindeki 2'si özel ve 18'i devlet olmak üzere toplam 20 ilkokuldan seçilmiştir. Araştırmaya katılan velilerin 4'ünün çocuğu özel ilkokullarda 21'inin çocuğu ise devlet okulların öğrenim görmektedir. Katılımcı öğretmenlerin 5'i özel okullarda 25'i ise devlet okullarında sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Okul yöneticilerinin ise 2'si özel okulda 7'si devlet okullarında okul müdürü olarak görev yapmaktadır. Araştırmada bu bağlamda veli, öğretmen ve okul yöneticileri olmak üzere toplam 64 katılımcıdan veri toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak veli, öğretmen ve okul yöneticileri için oluşturulan üç farklı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formlarında okulda düzenlenen veli toplantılarına dönük 6 açık uçlu soru ve bu sorulara ilişkin sonda sorular yer almaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun hazırlanması sürecinde öncelikli olarak ilgili literatür gözden geçirilmiştir. Sonrasında ise araştırmacı veli toplantılarındaki süreci gözlemek üzere Bingöl il merkezinde bulunan üç devlet ve bir özel okulda düzenlenen veli toplantılarına katılmıştır. İlgili literatür taraması ve okullarda yapılan gözlemlerden hareketle görüşme formunda yer alması düşünülen sorular listelenmiştir. Görüşme formu için hazırlanan sorular sonrasında araştırmanın kapsamı, açıklığı ve anlaşılabilirliği açısından değerlendirilmek üzere İnönü Üniversitesi eğitim bilimleri bölümünde konu ile ilgili iki alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda biçimsel bazı düzenlemeler yapılmış ve forma son hali verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması aşamasında öncelikle araştırmanın amacı katılımcılarla paylaşılmış ve görüşme öncesi katılımcıların kendilerini rahat hissetmeleri için gerekli ortamın sağlanmasına özen gösterilmiştir. Bu bağlamda araştırma verilerinin bilimsel yayın etiğine aykırı hiçbir amaçla kullanılmayacağı, katılımcıların kişisel bilgilerine asla yer verilmeyeceği, görüşmeye katılım göstermenin tamamen gönüllülük esasına bağlı olduğu ve istedikleri zaman görüşmeden çekilebilecekleri dile getirilmiştir. Araştırmaya katkı sunmayı kabul eden katılımcılarla yüz yüze gerçekleştirilen görüşmelerde ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Araştırmada 64 katılımcı ile toplamda 40 saati aşan yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu da nitel araştırmaların en önemli özelliklerinden biri olan, verilerin derinlikli toplanması (Creswell, 2016; Patton, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2016) ölçütüne azami derecede özen gösterildiğinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Katılımcıların gizliliğinin sağlanması için her bir katılımcıya birer kod numarası verilmiştir (Örn. Devlet okulunda görev yapan 8 numaralı öğretmen katılımcı için D.İ.Ö.8, kodu kullanılmıştır)

Verilerin Analizi

Bu araştırmada, toplanan veriler hem betimsel hem de içerik analizi yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Betimsel analizde veriler önceden belirlenen temalara göre düzenlenebileceği gibi araştırma görüşme sorularından hareketle veri analizi için bir genel çerçeve oluşturulabilir. Oluşturulacak olan bu genel çerçeveye göre veriler okunur ve düzenlenir. İçerik analizinde ise temel amaç elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ulaşmaktır.

Betimsel analizde özetlenerek yorumlanan veriler, içerik analizinde derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel analizlerde fark edilemeyen kavram ve kategoriler bu analiz sonucu ortaya çıkabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Verilerin kodlanması yoğun ve yorucu bir süreç olduğu için, araştırmacının verileri kolayca yönetmesine olanak sağlayan nitel verileri analiz yazılımı (Creswell, 2016) kullanılarak, veri analizinin her aşamasında gereksinim duyulan müdahaleler kolaylıkla gerçekleştirilebilmiştir.

Araştırma verilerinin derin ve hacimli olmasından ötürü verilerin kodlanması işlemi yapılırken gerekli durumlarda örüntü kodlama yöntemine başvurulmuştur. Saldana'ya (2019) göre örüntü kodlama, çok sayıda olan kategori veya temaları gruplandırarak daha az sayıda kategori veya tema çatısı altında verileri bütünleştirme sürecidir. Bu çalışmada örüntü kodlama yapılarak çok sayıda olan kodlar birbirleriyle ilintileri temel alınarak, bir üst kategori altında kümelendirilmeye çalışılmıştır. Böylece betimsel ve içerik analizi yöntemleri ile elde edilen veriler, benzerlik ve farklılıkları temel alınarak kategoriler oluşturulmuştur. Araştırma verilerinin analizleri sonucunda elde edilen bulgular yorumlanarak ilgili araştırmalarla desteklenerek tartışılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Alanyazında (Creswell, 2016; Creswell ve Miller, 2000) nitel araştırmalarda aranan geçerlik ve güvenirlik ölçütlerinin mahiyet ve önem bakımından nicel araştırmalardan farklılaştığı görülmektedir. Nitel araştırmalarda verilerin geçerliliği ve güvenirliliğini sağlamanın en etkili yolu verilerin çeşitliliğinin sağlanmasıyla olanaklıdır (Creswell ve Miller, 2000). Nitel verilerin geçerlik ve güvenirliliğinin teyit edilmesinde başvurulabilecek veri çeşitlemesinin başlıca yolları arasında yöntem çeşitlemesi, veri kaynaklarının çeşitlendirilmesi, verilerin farklı araştırmacılar tarafından analiz edilmesi ve verilerin farklı kuramlarla analiz edilmesi gelmektedir (Patton, 2014). Nitel araştırmalarda veri çeşitlemesi, geçerlik ve güvenirliliğe katkı sağlamanın yanı sıra araştırma sonuçlarının genellenebilirliğine de katkı sunabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bununla birlikte nitel araştırma verilerinin güvenirliliğinin sağlanmasında araştırmacının, verilerin toplanmasında ses kayıt cihazı kullanarak elde edilen verileri eksiksiz biçimde yazıya aktarması (Creswell, 2016), verilerin analizinde ayrıntılı betimlemelere ve doğrudan alıntılara sık yer vermesi (Creswell ve Miller, 2000) de nitel verilerin güvenirliliğine katkı sağlayabilmektedir. Bu çalışmada, hem farklı veri kaynaklarından aynı olguya ilişkin verilerin toplanması yoluna gidilerek veri çeşitlemesi yapılmış, hem de verilerin elde edilmesinde ses kayıt cihazı kullanılarak görüşmelerde elde edilen veriler olduğu gibi, eksiksiz transkript edilerek geçerlik ve güvenirlik ölçütlerinin sağlanmasına çalışılmıştır. Bununla birlikte araştırmada elde edilen bulgular, yapılan görüşmelerden doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Ayrıca araştırma bulguları ve sonuçları katılımcılarla paylaşarak, bulguların gerçek durumu yansıttığı, katılımcı teyitleriyle de doğrulanmıştır.

Bulgular

Elde edilen bulgular, araştırmanın alt amaçları doğrultusunda *“veli toplantılarının planlama süreci, toplantıların yönetimi, toplantıların gündemi, paydaş iletişimi, veli toplantılarında yaşanan güçlükler ve toplantıların eğitim öğretim sürecine etkileri”* başlıkları altında sunulmuştur.

Veli Toplantılarının Planlama Süreci

Formal Hazırlıklar

Katılımcı görüşlerine göre, MEB mevzuatı gereği yapılması zorunlu olan veli toplantıları öncesi, öğretmen ve okul yöneticileri tarafından birtakım formal hazırlıklar yapılmaktadır. Buna göre, okul yöneticileri ve öğretmenlerinin veli toplantıları öncesinde toplantı yer, tarih ve zamanını belirleme, toplantı gündemini belirleme, toplantı onayı alma, davetiye hazırlama ve gönderme gibi görevleri içeren bir takım formal hazırlıklar yaptıkları belirlenmiştir. Örneğin, minimum 30 veli toplantısı gerçekleştiren bir öğretmen (D.İ.Ö.22), *"...Toplantı öncesi birtakım rutin prosedürleri yerine getiriyorum. Toplantı tarihi, yer ve saatini belirlerim. Neler konuşacağımızı öncelik sırasına göre belirlerim. Okul idaresinden yazılı dilekçe ile onay alırım..."* şeklindeki görüşleriyle, toplantı öncesi yapılan formal hazırlıklara değinmektedir. Benzer şekilde 29 yıllık meslek yaşamının 25 yılını devlet okullarında okul yöneticiliğinde geçiren bir okul müdürü (D.İ.Y.7) de *"...Öncelikle öğretmen toplantı yapmadan önce gündemini hazırlayıp bize onaya getirir. Öğretmenin kendisi veli toplantısı gündemini hazırlar, toplantı tarihini belirler ve bize onaya getirir..."* diyerek, öğretmen ve okul yöneticilerinin toplantı öncesi yaptıkları formal hazırlıklar hakkında bilgi verdiği görülmektedir. Okul yöneticileri ve öğretmenler veli toplantılarının MEB mevzuatı ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin bir gereği olduğunu vurgulamışlardır. Devlet okulunda görev yapan bir öğretmen (D.İ.Ö.3), *"...Sınıf veli toplantılarının, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği gereği yapılması gerekiyor. Yönetmelik gereği yılda en az üç toplantı yapılmalı. Öğretmen isterse daha fazla da yapabilir, deniliyor..."* diyerek, bu zorunlulukla ilgili bilgi vermektedir. Ancak MEB mevzuatı incelendiğinde, veli toplantılarının nasıl yapılacağını gösteren herhangi bir hükmün yer almadığı görülmektedir.

Toplantı Gündeminin Belirlenmesi

Katılımcı görüşleri incelendiğinde, veli toplantısı gündeminin belirlenmesinde, genel olarak sınıf öğretmenlerinin paydaşlarla yaptıkları istişarelerin, öğrenciler ve öğrenci aileleriyle ilgili yaptıkları gözlemlerin, sınıfın ve öğrencilerin ihtiyaçlarının belirleyici olduğu anlaşılmaktadır. Örneğin, devlet okulunda görev yapan bir öğretmen (D.İ.Ö.13), toplantı gündeminin belirlenmesi biçimi hakkındaki görüşlerini şöyle dile getirmiştir: *"...Her şeyden önce öğrencilerimin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak, öğrenci velilerimle konuşacaklarımı belirlemeye çalışırım..."*. Benzer şekilde devlet okulunda görev yapan başka bir öğretmen (D.İ.Ö.15), *"...Var olan belli başlı gündem maddelerine ilaveten neler konuşabilirim, onları belirlerim. Gündem maddelerine idarenin sene başı öğretmenler kurulu toplantısında belirlediği hususları da eklerim. Mesela en basitinden o yılki kıyafetin nasıl olacağı ile ilgili karar alınıyor. Ders saatleri olsun, teneffüs süreleri olsun, bütün bunların sınıf veli toplantısında velilere izah edilmesi gerekir. Bu hususlarla ilgili bilgileri de toplantılarda velilerle paylaşıyoruz...Öğretmen arkadaşların da görüşlerini alıyorum..."* diyerek, veli toplantısı gündeminin belirlenmesinde en belirleyici hususların paydaşlarla yaptıkları istişarelerin, öğrenciler ve öğrenci aileleriyle ilgili yaptıkları gözlemlerin, öğretmenler kurulu toplantısında alınan kararların, sınıfın ve öğrencilerin ihtiyaçları olduğunu doğruladığı görülmektedir. Diğer taraftan gündemin oluşmasında ailelerin toplantı öncesi bir etkilerinin olmadığı, ancak toplantı sırasında katkılarının olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte az da olsa bazı öğretmenlerin internet ortamında yer alan hazır gündem maddelerinden yararlandığı görülmektedir. Ayrıca, özel okullarda genel merkezin gönderdiği gündem maddeleri de toplantı gündeminin belirlenmesinde etkili olmaktadır. Örneğin, özel okulda görev yapan bir öğretmen (Ö.İ.Ö.2), *"...Veli toplantıları öncesi okul idarecilerimizle birlikte*

bir toplantı yapıyoruz. Gündem maddelerinin bir kısmı... Koleji Genel Müdürlüğünden geliyor...” şeklindeki görüşleriyle, özel okullarda gündemin belirlenmesinde genel merkezin etkisine dikkat çekmektedir.

Yapılan analizler sonucunda veli toplantılarının gündeminin belirlenmesi konusunda özel okulların devlet okullarına göre çok daha bütüncül bir anlayışla hareket ettikleri anlaşılmaktadır. Zira devlet okullarında toplantı gündemine dair hazırlıklar, sadece öğretmenler kurulu toplantılarında veya seminer döneminde üzerinde görüşülen konulardan biridir. Ancak özel okullarda ise okul yöneticilerinin özellikle veli toplantılarına öğretmenleri hazırlamak amacıyla toplantılar düzenledikleri belirlenmiştir. Örneğin, bir özel okul müdürü (Ö.İ.Y.2) toplantı içeriğine dair hazırlık sürecini şöyle özetlemektedir: “...Sınıf veli toplantılarını gerçekleştirmeden bir hafta önce öğretmen arkadaşlarımızla bir toplantı yapıyoruz. Bu toplantıya idareciler, rehber öğretmenler ve diğer öğretmenlerimiz katılıyor. Veli toplantıları öncesi yapılması gereken hazırlıkları konuşuyoruz. Toplantı gündem maddelerini belirliyoruz. Hangi konuların veli toplantılarında, hangilerinin veliyle birebir görüşülmesi gerektiğini ele alıyoruz. Yani öğretmenlerimizi bu toplantılara hazırlıyoruz. ...Öğretmenlerimiz ile istenmeyen veli tepkilerine karşı nasıl bir tutum içerisinde olmaları gerektiği konularını konuşuyoruz. Toplantılarda yaşanabilecek en küçük bir olumsuzluk durumunda öğretmenlerimizin nasıl bir tepki göstermeleri gerektiğini konuşuyoruz...”. Görüldüğü üzere, özel okullarda veli toplantıları öncesi düzenlenen hazırlık toplantılarına okul idarecileri, sınıf ve branş öğretmenleri ile okul rehber öğretmenleri de katılmaktadır. Bu hazırlık toplantılarında, gerek veli toplantılarının gündem maddelerinin belirlenmesine gerekse öğretmenlerin veli toplantılarında nasıl bir iletişim yaklaşımı sergilemeleri gerektiğine yönelik, bir dizi konunun ele alınıp konuşulduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, özellikle öğretmen-veli iletişimi ve istenmeyen veli davranışları karşısında öğretmenlerin nasıl bir tutum ve davranış sergilemeleri gerektiği gibi konularda geçmiş dönemlerde yaşanan deneyimlerin de paylaşıldığı görülmektedir.

Toplantıya Davet

Toplantıya velilerin davet edilmesi ile ilgili katılımcı görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun velileri davet ederken, en çok whatsapp uygulaması gibi sosyal medya platformlarından ya da sms ve yazılı pusula gibi araçlardan yararlandıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte veliler toplantıya davet edilirken, az da olsa telefon görüşmesi, okulun mesaj programı, isme özel davetiye, sözlü olarak veliyi ve çocuğu bilgilendirme şeklinde birçok yöntemin de kullandığı anlaşılmaktadır. Çocuğu devlet okulunda öğrenim gören, ev hanımı olan bir veli (D.İ.V.14), toplantı davetleriyle ilgili şu bilgileri aktarmıştır: “...Eşim, öğretmenin sınıf için oluşturduğu Whatsapp grubuna kayıtlı. Öğretmen whatsapp grubu üzerinden davet etti, gittik. Kayıtlı olmayanları da telefonla arıyorlar, çocuklarına söylüyorlar. Ayrıca okula çocuğumuzu bırakırken öğretmen tarafından bize sözlü olarak da söylendi...”. Katılımcı ifadelerinden anlaşıldığı üzere, veliler toplantılara çoklu yöntemler kullanılarak davet edilmektedir. Ancak velilere gönderilen toplantı davetiyelerinde ve sosyal medya ve telefonla velilere gönderilen davet mesajlarında, toplantı gündemine ilişkin bilgilendirmelere yer verilmediği anlaşılmaktadır.

Toplantı Zamanı ve Sıklığı

Katılımcı görüşleri incelendiğinde, veli toplantılarının hem hafta sonu hem de hafta içi gerçekleştirilebildiği belirlenmiştir. Ancak toplantıların genellikle hafta içi düzenlendiği görülmüştür. Öğretmenler veli toplantılarını gerçekleştirme zamanı ile ilgili çeşitli gerekçeleri ileri

sürmüşlerdir. Veli toplantılarını hafta sonu gerçekleştiren öğretmenlerin gerekçeleri arasında okulun kurumsal kararı, hafta içi çalıştıkları için öğretmenlerin yorgun olmaları, hafta içi öğretmenlerin ders programlarının uygun olmaması, hafta içi çalışan velilerin olması ve toplantıya katılımı artırmak olduğu belirlenmiştir. Özel okullarda veli toplantılarının ilkesel olarak hafta sonu gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Örneğin özel bir okul müdürü (Ö.İ.Y.1), veli toplantılarının hafta sonu yapılmasının gerekçelerini şu sözlerle dile getirmektedir; *“...Bizde hafta içi zorunlu olmadıkça velilerin öğretmenlerle görüşme ve toplantı yapmaları mümkün olmuyor. Çünkü öğretmenlerimizin programları buna uygun değil. Veli toplantılarını cumartesi günleri saat 13.00 ile 15.00 arasında gerçekleştiriyoruz...”*.

Devlet okullarında veli toplantılarının genellikle hafta içi yapıldığı katılımcı görüşlerinden anlaşılmaktadır. Veli toplantılarını hafta içi düzenleyen öğretmenlerin gerekçelerini *“öğretmen ve velilerin hafta sonu farklı planlarının olması, bazı öğretmenlerin küçük çocuklarının olması, katılımcıların hafta sonu tatillerini aileleriyle geçirmek istemeleri, hafta içi velilere erişimin kolay ve katılımın yüksek olması”* oluşturmaktadır. Örneğin devlet okulunda görev yapan bir öğretmen (D.İ.Ö.15), *“...Hafta içini tercih etmemin nedeni, kendi çocuklarımız var. Hafta sonunu kendi ailem ve çocuklarıma ayırmak istiyorum. Herkesin kendi eviyle ilgili sorumlulukları var. Veliler de hafta sonunu kendi aileleriyle geçirmek istiyorlar. Bana göre hafta içi hem veli hem de öğretmenler için daha uygun...”* diyerek, hafta sonunu ailesiyle geçirme isteğinden ötürü veli toplantılarını hafta içi gerçekleştirdiğini belirtmektedir. Ancak bazı velilerin veli toplantılarının hafta içi düzenlenmesinden rahatsızlık duydukları görülmektedir. Örneğin çocuğu devlet okulunda öğrenim gören bir veli (D.İ.V.17), toplantıların hafta içi ders saatinde yapılmasından duyduğu rahatsızlığı şu ifadelerle dile getirmiştir: *“...Toplantı saatini çok yanlış buluyorum. Genelde toplantı ders çıkışı, saat 14.30’da yapılıyor. Çalışan veliler katılamıyor. Daha uygun bir zamanda, herkesin katılabileceği bir zaman ve saatte yapılırsa daha iyi olur. Mesela hafta sonu yapılırsa daha iyi. Ders çıkışı yapılıyor. Öğrenciler koridorda bekliyorlar. Çocuk kapının önünde, biz içerideyiz. Çocuğuna bakmaya giden veli oluyor. İçeri giren öğrenci oluyor. Habire koridordan sınıfa girip çıkıyorlar. Bence toplantılar hafta sonu yapılmalı...”*. Katılımcı görüşlerinden anlaşılacağı üzere toplantı ciddiyeti ve katılımın yüksek olması için, veli toplantılarının hafta sonu yapılması, toplantıların etkililiğini arttırabilir.

Toplantı zamanına ilişkin bulgular açısından ayrıca gerek devlet gerekse özel okullarda yılda asgarî iki veli toplantısının düzenlendiği ve ihtiyaç halinde ilave veli toplantılarının düzenlenebildiği tespit edilmiştir. Örneğin devlet okulunda görev yapmakta olan bir öğretmen (D.İ.Ö.14) konuyla ilgili görüşlerini *“...Yılda en az iki toplantı yapıyorum. Toplantılarımı genelde dönem başlarında yapıyorum...”* şeklinde ifade etmektedir. Benzer şekilde yılda ortalama iki veli toplantısının gerçekleştirildiği veli görüşleri de doğrulamaktadır. Örneğin çocuğu devlet okulunda öğrenim gören öğrenci velisi (D.İ.V.13), *“...Toplantılar yılda ortalama iki kez yapılıyor. Her dönem için birer kez yapılıyor...”* diyerek, veli toplantılarının genellikle yılda ortalama iki kez yapıldığını ifade etmektedir.

Toplantı Mekânı

Katılımcılara göre, veli toplantıları sadece devlet okullarında değil aynı zamanda özel okullarda da en fazla öğrencilerin ders gördükleri sınıflarda yapılmaktadır. Veli toplantılarının öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflarda gerçekleştirilmesinin gerekçelerinin başında, velilerde okula ve sınıfa karşı aidiyet duygusu oluşturmak ve veli-okul iş birliğini geliştirmek olduğu, belirlenmiştir. Örneğin devlet okulunda görev yapan bir öğretmen (D.İ.Ö.2), veli toplantılarının

düzenlendiği mekânla ilgili görüşlerini “...Veli toplantılarını genellikle sınıfta yapmaya çalışırım. Bir aidiyet duygusunun gelişmesi ve sınıfı sahiplenme açısından önemlidir. Aynı zamanda sınıftaki eksiklikler, aksaklıklar görülüyor. Öğrencilerimin yaptığı çalışmalar ve etkinliklerden velilerin haberdar olması sağlanıyor...” şeklinde dile getirmektedir. Özel okulda görev yapan bir öğretmen ise (Ö.İ.Ö.1), veli toplantılarının genellikle öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflarda gerçekleştiğine, “...Toplantıları herkes kendi sınıfında yapar. Aslında okulumuzda toplantı salonu var fakat veliler çocuğun sınıfını görsün diye sınıfta yapıyoruz...” sözleriyle dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, toplantı salonu, konferans salonu, boş derslik, etkinlik ve sunum odası, kütüphane ve çok amaçlı salon gibi farklı fizikî mekânlarda da veli toplantılarının yapılabildiği görülmektedir.

Veli Hazırlıkları

Katılımcı görüşleri incelendiğinde gerek devlet gerekse özel ilkokullarda toplantı öncesi öğrenci velilerinin ciddi anlamda bir hazırlıklarının olmadığı tespit edilmiştir. Çok az sayıda velinin toplantıya gitmeden önce, birtakım hazırlıklar yaptıkları belirlenmiştir. Yapılan veli hazırlıkları, çocuğun öğretmeni ile görüşülecek konulara ilişkin zihinsel hazırlıklarla sınırlı olmaktadır. Örneğin, çocuğu devlet okulunda öğrenim gören bir veli (D.İ.V.13), “...Toplantıya giderken çocukla ilgili neler konuşabilirim, o tarz şeyleri aklımdan geçiririm. Öyle toplantı öncesi not alarak herhangi bir hazırlık yapmıyorum...” diyerek, toplantı öncesi çok önemli bir hazırlıklarının olmadığı ancak toplantıda çocuğunun öğretmeni ile çocuğu hakkında neler konuşacaklarını zihninde tasarladığını belirtmektedir. Benzer şekilde çocuğu özel bir okulda öğrenim gören veli (Ö.İ.V.2) de “...Benim toplantı öncesi özel bir hazırlığım yok. Çocuğumla ilgili gözlemlediklerim, çocuğumda gördüğüm eksiklikler aklımda kalır. Sadece zihinsel bir hazırlık yapıyorum. Yazılı olarak değil...” şeklindeki ifadeleriyle, veli hazırlıklarının daha çok zihinsel hazırlıklarla sınırlı olduğunu teyit ettiği anlaşılmaktadır. Toplantı öncesi, toplantı gündem maddelerinin velilerle paylaşılmamasının, veli hazırlıklarının sınırlı ve yetersiz düzeyde kalmasının nedeni olduğu söylenebilir.

Toplantıların Yönetimi

Katılımcı görüşleri incelendiğinde veli toplantılarının yürütülmesi, sınıf öğretmenlerinin moderatörlüğünde gerçekleşmektedir. Örneğin 15 yıl öğretmenlik kıdemi olan bir öğretmen (D.İ.Ö.17), “...Herkes, hoş geldiniz diyerek toplantıyı başlatırım. İmza sirküsünü veriyorum, kimlerin katıldığını tespit etmek için. Normalde İstiklal Marşı söylenmesi lazım ama öyle bir şey olmuyor. Daha sonra gündem maddelerinden bahsediyorum. Onların eklemek istedikleri şeylerin olup olmadığını soruyorum. Şayet eklemek istedikleri bir şey varsa not alıyorum. Daha sonra gündem maddelerini karşılıklı görüş alışverişi yaparak görüşüyoruz. Ardından bu gündem maddeleri ile ilgili almamız gereken tedbirler ve kararlar varsa beraberce kararlaştırıyoruz. Böylece toplantıyı bitiriyoruz...” diyerek, veli toplantılarının yukarıda özetlendiği şekilde yürütüldüğünü belirtmektedir. Görüldüğü üzere genel olarak, sınıf öğretmenleri tarafından kısa bir açılış konuşması yapılarak, veli toplantısı başlatılıyor. Açılış konuşmasında, velilere katılımları için teşekkür edilmektedir. Daha sonra gündem maddeleri velilerle paylaşılarak, toplantıda nelerin konuşulacağı belirtilmekte ve velilerin gündeme eklemek istedikleri bir konu varsa, bunlar belirlenmektedir. Okulun diğer çalışanları, şayet toplantıya katılmışlarsa, kısa bir bilgilendirmede bulunabilmektedirler. Ancak genellikle okul idarecileri veya okul rehber öğretmenleri toplantılara sınıf öğretmeni davet ettiğinde, katılımları söz konusu olabilmektedir. Velilerin, varsa, görüş ve değerlendirmeleri alınarak, ortak kararlar alınmaya çalışılmaktadır. Veli

toplantılarında öğretmenlerin daha çok toplantıyı yöneten ve konuşmaları yönlendiren taraf olduğu, velilerin ise pasif dinleyici modunda kaldıkları söylenebilir.

Veli Toplantılarının Gündemi

Akademik Başarı ve Davranış Değerlendirmeleri

Toplantıların gündem konuları ile ilgili katılımcı görüşleri incelendiğinde, veli toplantılarında görüşülen konuların başında öğrencilerin akademik başarı ve davranış değerlendirmeleri gelmektedir. Örneğin özel bir okul müdürü (Ö.İ.Y.1), veli toplantılarında görüşülen konuların başında öğrencilerin akademik başarı ve davranış değerlendirmelerinin geldiğine “...Özel okullarda en çok çocukların akademik durumları konuşulur. Veli zaten özel okula çocuğunu getirirken diğer tercihlerinden vazgeçerek, belli bir ücret karşılığı çocuğunun özel bir okulda her açıdan daha farklı olabileceğini düşündüğü bir ortama getiriyordur. Velinin birinci beklentisi aslında akademik başarıdır...” sözleriyle dikkat çekmektedir. Devlet okulunda görev yapan bir öğretmen ise (D.İ.Ö.14) veli toplantılarında görüşülen konularla ilgili görüşlerini; “...Toplantılarda en çok konuştuğumuz konu öğrencilerin akademik durumu ve davranışlarıdır. Bizim en fazla üzerinde durduğumuz, gündem maddelerini en çok meşgul eden konular bunlardır...” şeklinde ifade etmektedir. Benzer şekilde özel okulda görev yapmakta olan bir öğretmen (Ö.İ.Ö.4) de “...Toplantılarda en fazla konuştuğumuz konular öğrenci davranışları ve akademik başarıdır...” diyerek, veli toplantılarında görüşülen konuların başında öğrencilerin akademik başarı ve davranış değerlendirmelerinin geldiğini teyit etmektedir.

Ebeveyn Tutum ve Sorumlulukları

Veli toplantılarında görüşülen önemli konulardan biri de ebeveyn tutum ve sorumluluklarıdır. Örneğin devlet okulunda görev yapmakta olan bir öğretmen (D.İ.Ö.24), “...Ev öğrenmelerinde velilerin sorumlulukları, ödev takipleri, veli öğretmen iş birliğinin önemi, anne babanın çocukla ilişkileri, anne babanın çocuğuna zaman ayırması gerektiğini söylüyorum. Bu tarz şeyler...” diyerek, veli toplantılarında ebeveynlerin çocuklarına yönelik tutumları, çocukların eğitimi ve gelişiminde veli sorumluluklarının görüşüldüğünü belirtmektedir. Özel okulda görev yapmakta olan bir öğretmen (Ö.İ.Ö.4) ise bu hususta görüşlerini şöyle açıklamıştır; “...medya ve dijital teknolojileri, bilgisayar, tablet, telefon vb. nasıl kullanılması gerektiğini, bu konularda ebeveynlerin nelere dikkat etmeleri gerektiğini söylüyoruz...”. Veli toplantılarında görüşülen konularla ilgili katılımcı görüşlerinden anlaşılacağı üzere toplantılarda, çocukların gelişimi ve eğitimi ile ilgili birçok konuda ebeveyn tutum ve sorumlulukları üzerinde durulmaktadır. Ev öğrenmelerinde velilerin sorumlulukları, ödevlerin takibi, anne-baba çocuk iletişimi gibi konular veli toplantılarında görüşülmekte ve bu konularda velilerin nasıl davranmaları gerektiği yönünde çeşitli bilgilendirmelerde bulunmaktadır. Ayrıca, çocukların dijital medya araçlarını kullanmalarında velilerin nasıl bir tutum sergilemeleri gerektiği konuları da veli toplantılarında görüşüldüğü belirlenmiştir.

Okul ve Sınıf Kurallarının Tanıtılması

Veli toplantılarının önemli konu başlıklarından biri de okul ve sınıf kuralları olmaktadır. Okulun işleyişi, ortak kullanım alanları, okula geliş gidiş saatleri, servisler, beslenme, kantin, kıyafet, devam devamsızlık durumları, ders araç gereçleri, temizlik, tertip düzen vb. okul ve sınıfta uyulması gereken kurallar, veli toplantılarının önemli gündem konuları olduğu katılımcı görüşlerinden anlaşılmaktadır. Örneğin özel bir okul müdürü (Ö.İ.Y.1) bu durumla ilgili

görüşlerini şöyle dile getirmiştir: “...Okulun politikası, kuralları, işleyişi ve sitemini konuşuyoruz...”.

Maddi Destek Talebi

Veli toplantılarında okulun ve sınıfın temizliği, alınacak ders araç ve gereçleri, yapılacak sosyal ve kültürel etkinliklerin gerçekleştirilebilmesi konusunda velilerden maddi destek talepleri görüşülebilmektedir. Örneğin çocuğu devlet okulunda öğrenim görmekte olan bir veli (D.İ.V.1), “...Bir yıl boyunca çocuklara alınacak ek kaynaklar, etkinlik kitapları, sosyal etkinlikler, tiyatro, sinema, piknik ve benzeri durumlarda kullanılmak üzere velilerden parasal destek talepleri konuşuluyor. Veya sınıfın acil bir ihtiyacının giderilmesi için velilerden belli oranda bir para talep ediliyor...” şeklindeki görüşleriyle, veli toplantılarında, öğrenci velilerinden maddi destek talebinde bulunduğu belirtmektedir.

Veli Toplantılarında Paydaş İletişimi

Veli toplantılarında paydaş iletişimine ilişkin bulgular incelendiğinde, öğretmen, veli ve okul yöneticilerinin toplantılarda genellikle özenli bir iletişim dili kullanıldığını belirttikleri görülmüştür. Paydaşların birbirleriyle iletişimlerinde özen gösterdikleri olumlu iletişim kodlarının başında “önemseme ve değer verme, sıcak karşılama ve uğurlama, saygı ve nezaket dili, dinleme ve anlamaya çalışma, konuşma üslubuna özen gösterme, demokratik ve uzlaşmacı tavır, samimiyet ve güven, bireysel değerlendirmelerden kaçınma” gelmektedir. Örneğin bir devlet okulunda öğretmen olan katılımcı (D.İ.Ö.13), veli toplantılarında velilerle iletişiminde gösterdiği özeni, “...Velileri kapıda karşılarım. Hoş geldiniz derim. Yer gösteririm. Dedim ya, benim için saygı çok önemlidir. Bana nasıl davranılmasını istiyorsam ben de o şekilde davranırım. Siz velilere nasıl davranırsanız onlar da size öyle davranıyorlar...” sözleriyle ifade etmektedir. Benzer şekilde özel bir okulda öğretmen olan katılımcı (Ö.İ.Ö.4) de velilerle iletişiminde gösterdiği bu özenli tutumu, “...Velilerle iletişimimde güler yüzlü ve samimi olurum. Güler yüzlü olurum ama toplantıyı ciddiye aldığımı da veliye hissettirim. Velileri incitmeden, üslubuma dikkat ederek konuşurum. Velilerin görüşlerini önemserim. Konuştuklarında dikkatle dinlerim. Velilerin yaşını, cinsiyetini göz önünde bulundurarak konuşmaya çalışırım. Not alırım...” sözleriyle dile getirmiştir. Öğretmenlerin velilerle iletişimlerinde gösterdikleri özeni velilerin öğretmenlerle olan iletişimlerinde de görmek mümkündür. Örneğin çocuğu devlet okulunda öğrenim gören bir veli (D.İ.V.7), öğretmenlerle iletişiminde gösterdiği özeni şu sözlerle dile getirmiştir: “...Karşımda bir öğretmen var. Mesleğine saygı duyduğum için sözlerime dikkat ederek konuşurum...”. Velilerin öğretmenlerle iletişimlerinde özenli davrandıklarını 40’tan fazla veli toplantısı gerçekleştiren katılımcı öğretmen (D.İ.Ö.25) de “...Ben saygı gösterdiğim için onlar da bana saygı gösterir. Bugüne kadar hiçbir veli toplantısında saygısız bir durum ve davranışla karşılaşmadım...” şeklindeki görüşleriyle doğrulamaktadır.

Paydaşlar, veli toplantılarında özenli bir iletişim dilinin yaygın olduğunu belirtse de katılımcıların kullandığı ifadelerden, öğretmenler ve veliler arasında bazen iletişim sorunlarının yaşandığı anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin; emredici bir dil kullanılması, öğrenci ve sınıflar arasında karşılaştırmalar yapılması, öğretmenlere mesleki öğütler verilmesi ve tepkisel davranılması gibi hususlarda velilerden şikayetçi oldukları belirlenmiştir. Ancak burada vurgulanması gereken önemli bir diğer husus ise bazı katılımcıların, özellikle okul yöneticilerinin, toplantılarda yaşanan iletişim çatışmalarının nedenlerinden birinin öğretmenlerin meslekî yetkinliklerinin olduğunu belirtmeleridir. Okul yöneticilerine göre öğretmenlerin iletişim becerilerinin zayıflığı ve toplantı yönetme tecrübelerinin ve becerilerinin yetersizliği, veli

toplantılarında yaşanan iletişim çatışmalarında belirleyici unsurlardan biri olabilmektedir. Örneğin, bir okul müdürü (D.İ.Y.2), *"...Tecrübeli olan öğretmenler bu işi çok iyi yapıyor. Ancak yeni öğretmenlerimiz bu konularda ciddi sıkıntılar yaşayabiliyorlar. Bazen öğretmen ile veli arasındaki bu iletişim sorunlarından, yanlış anlaşılmalardan ötürü idare olarak da sıkıntılı zamanlar yaşadık. Öğretmenlere, velilerle olan iletişiminizi iyi tutun, diyorum hep. Okulumuzda ücret karşılığı görevlendirilen öğretmenler de var. Özellikle bunlarda daha çok sorun yaşıyoruz..."* diyerek, veli toplantılarında yaşanan iletişim çatışmalarında öğretmenlerin mesleki yetkinliklerinin etkisine dikkat çekmiştir. Benzer şekilde 34 yıl mesleki kıdemi olan başka bir okul müdürü (D.İ.Y.6), *"...Bazı öğretmen arkadaşlarımız öfkeli velilere karşı alttan almasını bilmiyorlar. Velii nasıl sakinleştireceğini bilmediği için velilerle çatışma yaşıyorlar. Ben hep söylüyorum öğretmenlere, velileri alttan alın, onlara güler yüz gösterin, onlara değer verirseniz en kızgın olanı bile yumuşar, diye. Veli toplantılarını yönetme ve velilerin okulla iş birliğini geliştirme becerileri zayıf öğretmenler var. Adam hasbel kadar öğretmen olmuş. Öğretmen yetiştirme konusunda eksikliğimiz var. Bu işi severek yapacak öğretmenlere ihtiyacımız var..."* şeklindeki görüşleriyle, veli toplantılarında yaşanan iletişim çatışmalarında, öğretmenlerin mesleki yetkinliklerinin zayıflığının ciddi bir etken olduğuna işaret etmektedir. Bu bağlamda, veli toplantılarında en çok yaşanan güçlüklerden biri olan paydaşlar arasındaki iletişim çatışmalarında, öğretmenlerin meslekî yetkinlik bileşenlerinden olan iletişim becerileri zayıflığı, toplantı deneyim eksikliği ve toplantı yönetme becerileri zayıflığının da önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Çocuğu özel okulda öğrenim görmekte olan bir veli (Ö.İ.V.1) ise iletişimde hem öğretmenlerin hem de velilerin üslup hataları yaptıklarına şu sözlerle değinmektedir; *"...Özel okulda ben bu kadar para veriyorum kardeşimle başlayan cümleler. Velilerin üslubu çok hatalı. Gardını alarak gelen veliler. En büyük sıkıntımız bunlar. Veli nasıl diyeyim sanki oraya hesap sormaya gelmiş gibi. En büyük güçlük üslup. İki taraf ta üslubuna öncelikle dikkat etmek zorunda ve yapıcı olmak zorundadır. Zaman zaman böyle sıkıntılarla karşılaşılıyor..."*

Veli Toplantılarında Yaşanan Güçlükler

Toplantılarda yaşanan güçlüklerle ilgili katılımcı görüşleri incelendiğinde, öğretmen ve okul yöneticilerinin veliler tarafından sergilenen bazı tutum ve davranışları ciddiyetsiz olarak nitelendirdikleri görülmektedir. Katılımcı öğretmenlere göre, bazı veliler toplantıya zamanında gelmemekte veya toplantıdan erken ayrılmaktadırlar. Bazı veliler de toplantıya kendileri gelmek yerine, öğrencinin abisi veya ablasını göndererek, toplantıyı ciddiye almamaktadırlar. Örneğin 34 yıl mesleki kıdeme sahip bir okul müdürü (D.İ.Y.6), yaşanan bu güçlüğe şu sözlerle dikkat çekmektedir; *"...Bazı veliler gerçekten toplantıları hiç ciddiye almıyorlar. Anne ve baba toplantıya katılmak yerine çocuğunun abisini veya ablasını gönderiyor. Bu tip veliler de var..."*. Benzer şekilde özel bir okulda görev yapan bir öğretmen de (Ö.İ.Ö.4), *"...Ben toplantının sonuna yaklaşmışım, toplantıya yeni gelen veli oluyor. Toplantıya zamanında gelmediği için gündem maddelerinin birçoğunu kaçırmış. Bu defa başlıyor soru sormaya. Hocam bu ne oldu, hocam şu ne oldu, diye. Aslında toplantıya zamanında gelen velilerin de bu durumdan rahatsızlık duyduklarını görüyorum..."* diyerek, yaşanan bu güçlükten duyduğu rahatsızlığı dile getirmektedir. Esasen bu durumdan toplantıları ciddiye alıp zamanında gelen velilerin de rahatsızlık duydukları bazı veliler tarafından ifade edilmiştir. Örneğin çocuğu özel okulda öğrenim gören bir veli (Ö.İ.V.3), toplantı ciddiyetiyle bağdaşmayan veli davranışlarından duyduğu rahatsızlığa şu ifadelerle dikkat çekmektedir: *"...Mesela öğretmen bize, dokuzda toplantı yapacağım, diyor. Ben sekiz buçukta orada olurum. Öğretmen beni beklemesin isterim. Çünkü*

onun da bir zamanı var, o da bize göre kendini ayarlamıştır. Ama şey, bazı veliler pat diye içeri giriyor. Öğretmen konuşmuş, konuşması bitmek üzere, bazı veliler pat diye içeri giriyorlar. Eee... Valla geciktim. Böyle olunca öğretmenin dikkati dağılıyor...".

İstenmeyen veli davranışları toplantılara geç gelmek veya erken ayrılmakla sınırlı değildir. Öğretmenler bazı velilerin toplantılarda sakız çiğnemek, telefonda yüksek sesle konuşmak, aralarında sohbet etmek, toplantıya küçük çocuklarıyla veya bebekleriyle katılmak, toplantı sırasında izinsiz dışarı çıkıp içeri girmek, bir ağızdan konuşmak, konuşulanları dinlememek, karşılıklı sözlü sataşmalarda bulunmak, öğretmenin isteklerini ciddiye almamak gibi istenmeyen davranışlarda bulunduğunu belirtmişlerdir. Örneğin devlet okulunda görev yapan bir öğretmen (D.İ.Ö.10), veli toplantılarında karşılaştıkları güçlükleri şu sözlerle dile getirmektedir; *"...Sakız çiğnenmesi, ilk toplantıda karşılaştığımız bir durumdu. Toplantı sırasında telefon çalıp telefonla yüksek sesle konuşulması. Üçüncü olarak da saatine uymayıp böyle kafasına göre toplantıdan izinsiz ayrılmak veya aynı şekilde toplantıya dâhil olmak. Velilerin varlığını otorite olarak görmeyip normal arkadaşı ile oturup toplantıya izinsiz giriş çıkış yapmaları...".* Başka bir öğretmen ise (D.İ.Ö.13), *"...Toplantıya küçük çocuklarıyla gelen veli davranışları toplantıyı olumsuz etkiliyor. Çünkü çocuklar bağırma, ağlamaya başlayınca toplantıda konsantrasyon dağılıyor. Toplantının ciddiyeti bozuluyor..."* diyerek, toplantılara küçük çocukların getirilmesinin toplantıların yürütülmesini güçleştirdiğine dikkat çekmektedir. Çünkü toplantıya getirilen çocuklar bağırıp ağlayabilmekte ve bu durum katılımcıların dikkatlerinin dağılmasına neden olabilmektedir.

Veli toplantılarında yaşanan güçlüklerle ilgili katılımcı görüşleri incelendiğine, toplantılarda veli katılımının düşüklüğü, velilerden maddî destek talebinde bulunulması, alınan kararlara itiraz edilmesi ve okul yönetimini ilgilendiren konuların öğretmenler tarafından velilerle görüşülmesi gibi durumlar da toplantılarda yaşanan önemli güçlükler arasında gelmektedir. Örneğin bir devlet okulu müdürü (D.İ.Y.2), *"...Veli toplantılarında genel olarak en büyük sıkıntımız katılımdır. Değim gibi bizim veli profilimiz genelde anneler olduğu için bu katılım az olmasının nedeni annelerin evde bebekleri olabiliyor, ev işleri olabiliyor..."* diyerek, veli toplantılarında katılım düşüklüğünün önemli bir sorun olduğuna dikkat çektiği görülmektedir. Öğrenci velilerinin bir kısmı ise, toplantılarda maddi destek talebinde bulunulmasının en önemli sorun olduğunu dile getirmişlerdir. Örneğin çocuğu devlet okulunda öğrenim gören bir veli (D.İ.V.17) bu durumdan duyduğu rahatsızlığı şu çarpıcı ifadelerle dile getirmektedir; *"...Bence veli toplantılarının tek amacı paradır..."*. Hem devlet okulunda hem de özel okulda düzenlenen veli toplantılarına katılan başka bir veli (Ö.İ.V.2) de maddi destek talebinde bulunulmasının öğretmen ve veliler arasında iletişim çatışmalarına neden olduğuna şu sözlerle dikkat çekmektedir: *"...Biz devlet okulunda toplantılara gittiğimiz zaman çok hararetli tartışmalar olurdu. Bunun temel nedeni toplanan paralardı. Niye para alıyorsunuz, nereye veriyorsunuz. Orada çok hararetli tartışmalar oluyordu..."*.

Veli Toplantılarının Eğitim Öğretim Sürecine Etkileri

Öğrencilerde Denetlenme Duygusunun Gelişmesi

Katılımcı görüşleri incelendiğinde, veli toplantılarının eğitim öğretim sürecinde öğrencilerde denetlenme duygusunun gelişmesi üzerinde önemli etkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Örneğin özel bir okul müdürü (Ö.İ.Y.2), *"...Öğrencilerin büyük bir kısmı hâlâ velilerini önemsiyor. Veli bu toplantılara katılıp öğrencilerin öğretmenleri ile iletişim kuruyor. Öğrenci*

burada ciddi manada denetlendiğini fark ediyor...” sözleriyle, veli toplantılarının öğrencilerde denetlenme duygusunu geliştirdiğini belirtmektedir. Benzer şekilde çocuğu özel bir okulda öğrenim gören bir veli (Ö.İ.V.1) de toplantıların, öğrenciler üzerinde denetlenme duygusunu geliştirdiğine, şu sözlerle dikkat çekmektedir; *“...O gün, mesela toplantıya gideceğimiz gün, kızımın yüz ifadesini görmelisiniz. Yüzünün ifadesinde bile farklılık oluyor. Acaba annem babam okula gittiğinde öğretmenim benim hakkımda onlara ne diyecek diye merak ediyor. Sonuçta toplantıda öğrenci konuşulacak, o da bunun farkında ve öğrenci için bu çok önemli. Her insanda olduğu gibi çocukta da bunun etkisi daha büyük. Değerlendirildiğini fark ediyor. Kontrol edildiğini fark ediyor...”*.

Öğrenci Davranışlarında İyileşme

Katılımcı görüşleri incelendiğinde veli toplantılarının, istenmeyen öğrenci davranışlarının düzelmesi, sorumluluk duygusunun gelişmesi, motivasyon ve özgüven duygularının gelişmesi bakımlarından öğrenci davranışlarında iyileşmeler oluşturduğu tespit edilmiştir. Örneğin minimum 14 veli toplantısı gerçekleştiren bir öğretmen (D.İ.Ö.20), *“...Öğrenci, velisinin okula geldiğini görüp, öğretmenin kendisi hakkında iyi şeyler söylediğini ya da uyardığını duyunca, davranışlarını düzeltmede daha gayretli oluyor. Davranış olarak da çocuk çok etkileniyor. Mesela bir örnek üzerinde anlatacak olursam, benim çok konuşan bir öğrencim var. Atıyorum X isminde. Velisine söylediğim zaman ertesi gün gelip bana, “Öğretmenim, annem söyledi, ben çok konuşuyordum, farkında değilim, özür dilerim, bir daha yapmayacağım, diyor...”* sözleriyle, veli toplantıları sonrasında velilerin evde öğrencileriyle toplantıda görüşülen konular hakkında paylaşımlarda bulduklarını ve bu paylaşımların öğrencilerin davranışları üzerinde etkili olabileceğini, yaşadığı bu örnek üzerinden anlatmaktadır. Benzer şekilde 19 yıl mesleki kıdemi olan bir öğretmen (D.İ.Ö.4) de *“...Velisi toplantıya gelen öğrenci anne babası toplantıya katıldığı zaman ebeveynleri tarafından önemsendiğini, değerli olduğunu düşünüyor. Bu düşünce çocukta özgüven duygusunun gelişmesini sağlıyor. Kesinlikle çocuğun davranışları değişiyor. Arkadaşlarına karşı, bize karşı davranışları değişiyor. Derste dersi dinlemede davranışları değişiyor. Gerçekten sınıfın ortamı ve havası da değişiyor...”* şeklindeki görüşleriyle, veli toplantılarının öğrenci davranışları üzerinde çeşitli yönlerden iyileşmeler oluşturduğuna dikkat çekmektedir. Araştırma bulgularından hareketle, velisi toplantılara katılan öğrencilerde istenmeyen davranışların azaldığı, öğrencilerin derslere katılım düzeylerinin arttığı, öğretmen ve arkadaşlarına karşı davranışlarının olumlu yönde değiştiği söylenebilir.

Akademik Başarıda Artış

Katılımcılara göre, veli toplantıları öğrencilerde denetlenme duygusunu geliştirme, öğrenci davranışlarında iyileşmeler sağlama ve öğretmen veli iş birliğini geliştirmeye bağlı olarak, öğrencilerin akademik başarılarını da olumlu yönde etkileyebilmektedir. Örneğin minimum 18 veli toplantısı gerçekleştirdiğini belirten bir öğretmen (D.İ.Ö.18), veli toplantılarının öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediğini şu ifadelerle vurgulamaktadır; *“...Mesela veli öğretmeni daha yakından tanıdığı için öğretmenin dediklerini önemsiyor. Öğretmenin beklentilerini karşılamak için çabılıyor. Veli öğrenciyi ev ortamında öğretmenin istekleri ve beklentileri doğrultusunda yönlendiriyor. Dolayısıyla çocuk sınıf ortamında ve okulda öğretmenlerin beklentilerine cevap veriyor. Çocuk kesinlikle daha ilgili oluyor. Akademik başarısı daha artıyor...”*.

Veli Bilinçlenmesi ve Aile Desteğinin Sağlanması

Katılımcı görüşleri incelendiğinde, veli toplantılarına katılmanın “velilerin bilinçlenmesi” üzerinde, birçok yönden etkileri olabilmektedir. Bu bilinçlenmenin öncelikle eğitimde veli katılımı, ebeveyn-çocuk ilişkileri, ebeveyn-çocuk iletişimi, olumlu ebeveyn tutumları kazanma, doğru bildikleri yanlışların farkına varma, sorumluluklarını öğrenme, öğrencilerin öğrenmelerine destek olma, dijital teknolojilerin çocuklar tarafından bilinçli şekilde kullanılmasında sorumluluk üstlenme gibi birçok alanda kendini gösterdiği görülmektedir. Örneğin, çocuğu özel bir okulda öğrenim gören ve düzenli olarak eşyle birlikte veli toplantılarına katıldıklarını belirten bir veli (Ö.İ.V.1), veli toplantılarının velilerin bilinçlenmeleri üzerindeki etkilerine şu çarpıcı ifadelerle dikkat çekmektedir; *“...Burada ben ebeveynlerin de eğitildiklerini düşünüyorum. Veliler değişiyor. Velilerin sordukları sorular değişiyor. Bakış açıları değişiyor. Aslında bu toplantılar veliler için bir eğitim görevi görüyor. Neden böyle söylüyorum? Bunu velilerin toplantılardaki davranışları ve sordukları sorulara dayanarak söylüyorum. Mesela ilk toplantılarda velilerden anlamlı, güzel sorular gelmiyor. Ama bu çalışmalar yapıldıkça bakıyorsunuz bazı veli arkadaşlarımızdan çok güzel sorular gelmeye başlıyor. Bunları gördükçe, hı diyorsunuz, bu veli de artık işin içine girmiş, eğitimin içine girmiş, diyorsunuz...”*. Minimum 14 veli toplantısı gerçekleştirdiğini belirten bir öğretmen (D.İ.Ö.20) de, *“...Genelde veliler çocukların ders çalışma metotlarını, onlara nasıl davranmaları gerektiğini bilmiyorlar. Bunları onlara anlatıyorum. Mesela sesleri verdiğimizde veliler bilmiyorlar. Eski yöntemle çocuklarına öğretmeye çalışan veliler oluyor. Toplantıya geldiklerinde bunun yanlış olduğunu, doğrusunun ne şekilde olması gerektiğini söylediğimde onlar da artık daha çok dikkat ediyorlar...”* diyerek, veli toplantılarının velilerin bilinçlenmesine ve veli desteğinin sağlanması bakımından önemli etkilerinin olduğuna yaşadığı örneklerle dikkat çekmektedir. Benzer şekilde meslek yaşamının 25 yılını okul müdürü olarak geçiren bir okul müdürü (D.İ.Y.7) de, *“...Bilinçlendikçe sadece kendi çocuğunun değil bütün çocukların önemli olduğunu anlıyorlar. Artık sorunun değil çözümün bir parçası olmaya başlıyorlar. Bazen bakıyorsunuz bir kek yapıp öğretmenler odasına bırakıyor, bazen bakıyorsunuz herhangi bir konuda sorumluluk almak istiyor. Cumartesi günleri sınıfın temizliğine bile yardım etmek isteyen veliler bile oldu...”* diyerek, veli toplantılarının hem velilerin bilinçlenmesi hem de okul ve öğretmenlere gerekli veli desteğini sağlamada önemli bir işlev gördüğünü belirtmektedir.

Okul Aile İş Birliğinin Güçlenmesi

Katılımcı görüşleri incelendiğinde, veli toplantıları okul ve öğrenci velileri arasında sağlıklı ve güçlü bir iş birliğinin kurulmasının önemli bir aracı işlevini görmektedir. Katılımcılara göre, veli toplantıları aracılığıyla öğretmen ve öğrenci velileri arasında sorumluluk paylaşımı ve iş birliği gelişmektedir. Örneğin, minimum 50 veli toplantısı düzenleyen bir öğretmen (D.İ.Ö.25), *“...Tek cümleyle, veli toplantıları öğretmenin yükünü azaltır...”* diyerek, veli toplantılarının öğretmenlerin öğrencilere yönelik eğitim-öğretim hizmetlerini yürütürken sorumluluklarını hafifletebileceğini veciz bir ifadeyle vurguladığı görülmektedir. Benzer şekilde başka bir öğretmen (D.İ.Ö.3) de, *“...Eğer veli toplantıya gelirse öğretmenin sorumluluğu azalır. İş birliği oluşacağı için ister istemez öğretmen üzerinde olumlu etkiler yaratır. ...Veli toplantılarında yıl içerisinde yapacağımız etkinliklerin neler olacağını söylüyoruz. Velilerin desteğini istiyoruz. Çünkü bizim herhangi bir maddi kaynağımız yok. Yıl içerisinde bir geziye gidiyoruz, bir gösteriye, sinemaya veya tiyatroya gideceğiz. Bütün bu etkinlikleri velinin desteği olmadan nasıl yapacaksınız? ...”* diyerek, veli toplantılarının öğretmenlere velilerle sorumluluk paylaşımı ve iş

birliği yapma olanağı sağladığına dikkat çekmektedir. Bu bağlamda veli toplantılarının okul aile iş birliğini güçlendirmede önemli bir rol oynadığı söylenebilir.

Veliler Arası Etkileşim ve Sosyal Öğrenme

Katılımcı görüşleri incelendiğinde, veli toplantıları veliler arasında etkileşimlerin artmasına olanak sağlamaktadır. Bu yönüyle veli toplantıları, öğrenci velileri için bir çeşit sosyal etkileşim ve öğrenme işlevi görmektedir. Bu duruma devlet okulunda görev yapmakta olan bir öğretmen (D.İ.Ö.3) şu sözlerle dikkat çekmektedir; *“...Sınıf veli toplantılarında veliler sadece bizim anlattıklarımızdan değil birbirlerinden de öğrendikleri şeyleri oluyor. Mesela toplantıda söz alan veliler kendi görüşlerini beyan ettikleri zaman toplantıya katılan veliler ister istemez o velinin söylediklerinden etkileniyorlar. Bu ailelerin birbirleriyle tanışması etkileşim içerisine girmesi eğitsel anlamda yaptıkları farklı uygulamaları informal ortamda görünce, bu uygulamaları kendileri de evlerinde uygulamaya başlıyorlar...”*. Veliler arasında gerçekleşen etkileşim ve sosyal öğrenmeye, çocuğu özel bir okulda öğrenim görmekte olan bir veli (Ö.İV.4) şu sözlerle değinmektedir; *“...Bu toplantılarda bazen diğer velilerden etkilenebiliyorsunuz. Aslında veliler arasında çocuklarını destekleme ve takip etmede bir rekabet oluşuyor. Mesela toplu bir ortamda öğretmen sınıf ortalamasının üzerinde haftalık kitap okuyan veya soru çözen öğrencilerden örnekler verdiğinde, ben de kendimi sorguluyorum, neden benim çocuğum üç değil de iki kitap okudu diye. Bu toplantılarda çocuklarımızın artılarını eksilerini gördüğümüz zaman, çocuğum bu konularda neden sınıf arkadaşlarının gerisindedir diyerek, bir veli olarak daha çok ilgileniyorsunuz...”*.

Okul Geliştirme ve Örtük Denetim

Araştırma bulgularına göre, veli toplantılarının eğitim öğretim süreci üzerinde okul geliştirme ve örtük denetim işlevi gördüğü belirlenmiştir. Örneğin, devlet okulunda görev yapmakta olan bir öğretmen (D.İ.Ö.10), veli toplantılarının okul geliştirme ve örtük denetim işlevi gördüğüne şu sözlerle dikkat çekmektedir: *“...Toplantılarda velilere şikâyetçi olduğunuz bir durum var mı, diyoruz. Temizlik, diyorlar. İdareye bildirdiğim zaman kendince yaptırımı oluyor. Ve temizlik olsun, kantindeki satılan ürünler olsun, denetim olmasına rağmen daha da dikkatli oluyorlar...”*. Benzer şekilde minimum 30 veli toplantısı gerçekleştirdiğini belirten başka bir öğretmen (D.İ.Ö.16) de *“...Velilerin katılımı okul yönetiminin daha aktif olmasını sağlıyor. Velilerin okuldaki işleyişi takip etmeleri okul yönetiminin daha dikkatli ve duyarlı davranmalarını sağlıyor...”* şeklindeki görüşleriyle, veli toplantılarının okul yönetimi üzerinde okul geliştirme ve örtük denetim işlevi görebildiğine dikkat çekmektedir. Veli toplantılarının okul yönetimi üzerinde okul geliştirme ve örtük denetim işlevi gördüğünü, devlet okulunda görev yapmakta olan bir okul müdürü (D.İ.Y.4) de *“...Mesela bizim sabunluklar daha önce açma doldurmalı sabunluklardı. Veliler burada açılmayan merkezî sistemli sabunluk yapın dediler, biz de diğer gün gidip merkezî sabunluklar yaptık. Bir de gözümünden kaçan bir şey var. Üst katta bir veli geldi, sizin bu ara merdiven boşlukları tehlikeli, demişti. Biz hemen bir hafta sonra malzeme alıp yaptık. Geçen hafta da bir veli geldi ve dedi ki, hocam, bu servisler geç geliyor, ne yapalım? Biz bunun üzerine yeni bir ayarlamaya giderek servisle giden öğrencileri 17.50’de, servisle gitmeyenleri de 17.40’ta bırakarak o sorunu da çözdük...”* şeklinde gerçekleşen görüşleriyle doğrulamaktadır.

Veli toplantılarında öğrenci velileri tarafından okul yönetimlerini ilgilendiren birçok sorun ve eksiklik dile getirilebilmektedir. Örneğin okulun ve sınıfların temizliği, gürültü, sınıfların aydınlatma ve ısınma sorunları, okul bahçeleri, okul servisleri, çalışanlarla ilgili şikâyet ve

beklentiler, eğitim durumları, öğrencilerin akademik ve davranışsal gelişimleri, kantinlerin sağlığı ve güvenlikle ilgili bir dizi konuda velilerin dilek ve şikâyetleri olabilmektedir. Veli toplantılarında velilerin dile getirdikleri görüşler, dilek ve şikâyetlerin okul yönetimleri tarafından dikkate alınması sonucu okulun geliştirildiği söylenebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

İçinde bulunduğumuz çağda, toplumun öğrenci ve eğitime ilişkin algıları değişmekte ve paydaşların eğitim öğretim faaliyetlerinden beklentileri farklılaşmaktadır. Toplumsal değişimlerin bir sonucu olarak öğrenciyi okula kayıt ettikten sonra bütün işi okula bırakan veli sayısı azaldığı gibi, eğitim ve öğretim süreçlerinde sorumluluğu tek başına üstlenen öğretmen anlayışı da artık geride kalmıştır. Günümüzde, öğretmen ve öğrenci velilerinin iş birliği (Chavkin, 2017; Epstein, 2011) öğrenci başarısını sağlamak için, bir tercihten öte bir zorunluluk halini almıştır. Eğitimde veli katılımı, okullar, eğitim politikacıları ve araştırmacılar için giderek önemli bir konu haline gelmiştir (Durišić ve Bunijevac, 2017; Punter, vd., 2016). Yapılan birçok bilimsel çalışma (Bellah, 1953; Ergen, 2008; Kar, Uzun ve Gök, 2017; Kotaman, 2008; Seginer, 2006; Topçu, 2013; Yıldırım ve Dönmez, 2008) velilerin öğretmenler ve okulla daha çok veli toplantıları aracılığıyla iş birliğine geçtiklerini göstermektedir. Bu bağlamda, araştırma ile veli katılımının yaygın aracı olan veli toplantılarına ilişkin veli, öğretmen ve okul yöneticilerinin yaşantılarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Elde edilen verilerin analizi sonucunda araştırmaya katılan paydaşların, özellikle de öğretmen ve okul yöneticilerinin, veli toplantıları öncesi birtakım formal hazırlıklar yaptıkları tespit edilmiştir. Yapılan bu hazırlıklar genellikle toplantı yer, tarih ve zamanını belirleme, toplantı gündemini belirleme, toplantı onayı alma, davetiye hazırlama ve gönderme gibi hazırlıklardır. Toplantı öncesi yapılan hazırlıklar, toplantılardan beklenen sonuçları olumlu yönde etkileyeceğinden (Hornby, 2011), toplantıya velilerin katılımını ve katkısını artırmak için toplantı duyurusunun birkaç gün önceden yapılması oldukça önemlidir. Araştırmada özellikle veli toplantılarına ilişki yapılan davet metinlerinde toplantı gündemine ilişkin açıklamaların yer almadığı belirlenmiştir. Bu bağlamda veliler toplantıya davet edilirken, velilere gönderilen toplantı davetiyelerinde ve mesajlarında gündem konularına da yer verilmesinin hem katılımın artırılması hem de velilerin toplantıya daha hazırlıklı gelmeleri konusunda faydalı olabilir.

Katılımcı görüşleri doğrultusunda veli toplantılarının, devlet okullarında hem hafta sonu hem de hafta içi düzenlenmekte olduğu görülmüştür. Özel okullarda ise okul yönetimi ve özel okulun bağlı olduğu genel müdürlüklerin, ilkesel olarak hafta içi veli toplantılarının gerçekleştirilmesine onay vermedikleri tespit edilmiştir. Toplantı zamanının velilerin katılımını yükseltecek şekilde planlanması, toplantıların etkililiği ve veli katılımı açısından oldukça önemlidir (Apple ve Beane, 2011). Konuyla ilgili yapılan benzer çalışmalar (Topçu, 2013; Kıldan, 2008; Yıldırım ve Dönmez, 2008) velilerin bir işte çalışıyor olma durumlarının okullarda düzenlenecek toplantı ve diğer etkinliklere katılım gösterme davranışlarını etkilediği ve çalışan velilerin toplantıların daha çok hafta sonu düzenlenmesinden yana olduklarını (Tümkiye ve Ulum, 2020) göstermektedir. Veli toplantılarının zamanının iyi planlanmaması hem velilerin katılım oranlarını hem de toplantının etkililiğini olumsuz etkileyebilecektir. Hafta içi, öğrencilerin okulda ders işledikleri saatlerde yapılan toplantılar, sadece velilerin değil aynı zamanda toplantıyı gerçekleştiren öğretmenlerin de dikkatini dağıtacak ve kaygı düzeylerini yükseltecektir. Bu nedenle veli toplantılarının zamanlamasının velilerle birlikte planlanması,

olanaklar ölçüsünde velilerin ve öğretmenlerin çalışma saatleri dışında toplantıların yapılması ya da veli toplantılarının hibrit (online ve yüz-yüze) olarak yapılmasına olanak sağlayan alt yapının oluşturulması önerilebilir.

Araştırmada ayrıca veli toplantılarının asgari yılda iki kez düzenlenmekle birlikte ihtiyaç halinde ilave toplantılar yapılabildiği görülmüştür. Kaçar (2019) ve Genç (2005) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçlarında da veli toplantılarının genel olarak yılda iki kez gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Veli toplantılarının düzenlendiği mekanlara ilişkin bulgular incelendiğinde ise, toplantıların genellikle öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflarda gerçekleştiği belirlenmiştir. Toplantı mekânının toplantı öncesi düzenlenmesi, etkili ve başarılı toplantıların gerçekleştirilmesi açısından oldukça önemlidir. Toplantıların düzenleneceği mekânın seçiminde özellikle velilerin rahat edebilecekleri yerler tercih edilmelidir (Apple ve Beane, 2011). Bu bağlamda okul yöneticilerinin toplantı mekânının hazırlanması ve düzenlenmesinde aktif rol almaları ve öğretmenlere toplantı mekânı açısından gerekli desteği sağlamaları gerekmektedir. Okul binalarının tasarımı ve yapımında veli-öğretmen görüşmeleri için uygun, rahat ve kullanışlı ortamların da planlanması sağlanabilir.

Veli toplantılarının eğitim öğretim sürecinde, başta öğrenciler olmak üzere, öğretmenler, veliler ve okul yönetimleri üzerinde çeşitli bakımlardan etkileri olmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında, veli toplantılarının öğrenciler üzerinde denetlenme duygusunun gelişmesi, olumsuz öğrenci davranışlarının düzelmesi, akademik başarı artışı ve veli desteğinin sağlanması gibi etkileri olduğu belirlenmiştir. Velilerin öğretmenlerin düzenlediği toplantılara katılmaları öğrencilerin hem davranışsal gelişimleri hem de akademik başarıları üzerinde ciddi etkileri olabilmektedir. Nitekim benzer çalışma sonuçları da (Islam, 2019; Kaçar, 2019; Ateş ve Yıldız, 2019; Koç Akran ve Kocaman, 2018; Yıldırım ve Dönmez, 2008) veli toplantıları ve diğer çeşitli yöntemlerle velilerle kurulan iş birliğinin akademik başarı ve davranışsal iyileşme durumları bakımından öğrenciler üzerinde olumlu etkilerinin olduğunu göstermiştir. Bu olumlu etki, öncelikle denetlenme ve önemsenme duygularının gelişmesiyle öğrenci davranışlarında iyileşmeler şeklinde kendini göstermektedir. Davranışlarda meydana gelen bu iyileşmeler öğrencilerin akademik başarılarına da yansiyabilmektedir. Benzer şekilde yapılan birçok bilimsel çalışmada da (Li, vd., 2019; Jeynes, 2017; Hornby ve Lafaele, 2011; Özkan, 2010; Çelenk, 2003; Fan ve Chen, 2001) eğitimde veli katılımının, öğrencilerin akademik başarıları, okul ve derslere karşı tutumları üzerinde olumlu etkiler bıraktığı görülmüştür. Araştırmada ayrıca veli toplantılarının öğrenci velileri üzerinde bilinçlenme, okul aile iş birliğinin güçlenmesi, veliler arası etkileşim ve sosyal öğrenme gibi etkileri olduğu belirlenmiştir. Veli toplantılarında öğretmenler tarafından yapılan bilgilendirmeler sayesinde öğrenci velileri, çocuklarının öğrenmelerinde yaptıkları yanlışların ve çocuklarıyla olan ilişkilerinde takındıkları olumsuz tutum ve davranışlarının farkına varabilmektedirler. Bu farkındalık ve bilinçlenmenin etkisiyle velilerin çocuklarıyla daha sağlıklı iletişim kurma, çocuğun akademik ve davranışsal gelişimlerine destek olma, çocuğun eğitimi ve gelişiminde sorumluluklarını öğrenme gibi olumlu veli tutumları kazandıkları söylenebilir. Literatürdeki benzer çalışmalarda da (Kaçar, 2019; Koç Akran ve Kocaman, 2018; Yıldırım ve Dönmez, 2008) veli toplantılarının, veli çocuk ilişkileri ve iletişimi, veli öğretmen iş birliği gibi birçok konuda velilerin bilinçlenmesine katkı sağladığı yönünde bulgular elde edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer önemli bulgu da veli toplantılarının okul ve aile arasında iş birliğinin kurulması ve güçlenmesi üzerindeki etkisidir. Veli toplantıları, paydaşlar

arasında bilgi alışverişi ve iş birliği fırsatı sağladığı için (Minke ve Anderson, 2003) oldukça önemlidir. Velilerle kurulan bu iş birliğinin eğitim-öğretim yılı içerisinde yapılması planlanan gösteri, sinema, tiyatro ve kutlamalar gibi etkinliklerde velilerin desteğini sağlamada çok kilit bir role sahip olduğu görülmektedir. Öğretmen ve öğrenci velileri arasında kurulan bu ortaklık ve iş birliğinin sonucu olarak öğretmenlerin iş yükü hafiflemekte, moral motivasyonları artmaktadır. Yapılan benzer çalışmalar da (Kaçar, 2019; Koç Akran ve Kocaman, 2018; Honby ve Lafaele, 2011; Yıldırım ve Dönmez, 2008) veli toplantılarının, öğretmenlere velilerle iş birliği yapma, sorumluluk paylaşımı, öğrencileri ve ailelerini daha iyi tanıma gibi çeşitli yönlerden etkilerinin olduğunu göstermektedir. Veli toplantıları aracılığıyla kurulan iş birliği ve iletişim sonucunda öğretmenler, öğrenci ve ailelerini daha yakından tanıma olanağı elde ederken; öğrenci velileri de çocuklarını teslim ettikleri öğretmenleri daha iyi tanıma ve onlarla iş birliğine daha eğilimli olabilmektedir.

Katılımcıların veli toplantılarının okul yönetimi üzerindeki etkileri ile ilgili en sık vurguladıkları konunun ise okulu geliştirme olduğu belirlenmiştir. Okul yönetimi veli toplantıları aracılığıyla, velilerin dilek ve şikayetlerini öğrenme, velilere erişim ve maddi destek olanağı elde etmektedir. Veli toplantıları paydaşlar arasında iş birliğinin oluşmasına, bu iş birliği sayesinde velilerin okulu sahiplenmelerine ve okula destek olmalarına katkı sağlayabilmekte ve toplantılarda dile getirilen çeşitli problemlerin çözülmesine olanak sağlamaktadır. Dolayısıyla veli toplantılarının okul yönetimleri için geri besleme olanağı sağlayarak, okulun kendini geliştirmesini mümkün kıldığı söylenebilir. Yapılan benzer çalışmalarda da (Çalışkan ve Ayık, 2015; Topçu, 2013; Özbaş, 2009; Yıldırım ve Dönmez, 2008) veli toplantılarının okul yönetimleri üzerinde, okulu geliştirme, okul güvenliği ve maddi destek sağlama bakımlarından olumlu etkilerinin olabileceği belirtilmiştir.

Katılımcıların veli toplantılarında sıklıkla görüşülen konuların öğrencilerin akademik başarı ve davranış değerlendirmeleri, ebeveyn tutum ve sorumlulukları olduğu tespit edilmiştir. Yapılan benzer çalışmalarda da (Kaçar, 2019; Şahin, 2018; Koç Akran ve Kocaman, 2018; Genç, 2005) veli toplantılarında daha çok öğrencilerin akademik başarı durumları, davranış değerlendirmeleri ve veli sorumluluklarının görüşüldüğü belirlenmiştir. Araştırmada ayrıca veli toplantılarında paydaşların özenli bir iletişim dili kullandıkları belirlenmiştir. Gerek öğretmenlerin gerekse velilerin birbirlerine karşı özenli bir iletişim yaklaşımı sergiledikleri tespit edilmiştir. Benzer şekilde Ergen (2008) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da velilerin genel olarak öğretmenlerin iletişim yaklaşımı ve tutumlarından memnun oldukları tespit edilmiştir.

Veli-öğretmen iş birliğinin sağlanmasında önemli bir yere sahip olan veli toplantıları, bünyesinde çeşitli güçlükler barındırmaktadır (Bilton, vd., 2017; Aich, vd., 2017). Bu çalışmada veli toplantılarında yaşanan güçlüklerin başında iletişim çatışmaları ve toplantı ciddiyetini bozan istenmedik veli davranışlarının geldiği belirlenmiştir. Araştırmada ayrıca bazı katılımcı velilerin öğretmenlerin velilerle iletişimlerinde sergiledikleri olumsuz yaklaşımlara değindikleri belirlenmiştir. Çocukların eğitimi konusunda velilerle iletişim kurarken, velilerin görüşlerini ve kültürel değerlerini hesaba katmayan öğretmen merkezli yaklaşımların, veli öğretmen iş birliğinin önemli engelleyicilerinden biri olduğu birçok bilimsel araştırma bulgularıyla da (Stroetinga, vd., 2019; Willemse, vd., 2018; McKenna ve Millen, 2013; Kroeger ve Lash, 2011) gösterilmiştir. Bütün bunlar, paydaşların veli toplantılarının etkili olabilmesi için, öğretmenlerin mesleki yetkinliklerinin geliştirilmesi önerisini önemli kıldığı söylenebilir. Dolayısıyla öğretmenlerin iletişim becerileri, velilere öğrencileri hakkında bilgilendirmede bulunurken benimsedikleri yaklaşım, çatışma çözme becerileri, öfke kontrolü ve toplantı yönetme becerileri

gibi değişkenler, etkili veli toplantılarının düzenlenmesi bakımından önemli öğretmen yeterlikleri olarak değerlendirilebilir. Yukarıda ifade edilen iletişim çatışmalarının en aza indirilebilmesi için, veli toplantılarında öğretmenlerin velilerle empatik iletişimde bulunmaları önem taşımaktadır. Öğretmenlerin bu güçlükler ile baş edebilmelerini ve veli toplantılarını etkili yönetmelerini sağlamak amacıyla, öğretmen yetiştirme sürecinden başlamak üzere, öğretmen adaylarına ve öğretmenlere uygulamaya dayalı eğitimlerin verilmesi faydalı olabilir. Örneğin Eğitim Fakültelerinde verilen öğretmenlik uygulaması dersinin içeriğine veli toplantıları ve toplantı yönetimi konusu dahil edilerek, öğretmen adaylarının bu konudaki teorik ve pratik bilgilerinin artması sağlanabilir. Mevcut öğretmenler için ise etkili toplantı yönetimi ve veli toplantıları konusunda uygulamaya dayalı hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenlenebilir.

Eğitimde dijital değişim ve dönüşümlerin yaşanması, salgın hastalıklar ve benzeri afetlerin eğitim öğretim çalışmalarını kontrollü bir ortam olan okul ve sınıfın dışına çıkararak, ev ve sanal ortamlara taşınması gibi yeni gelişmeler de veli desteğine duyulan gereksinimi daha da artırmaktadır. Bütün bu yeni gelişme ve durumlar, veli toplantılarının önemini arttırdığı gibi, toplantıların formatında da değişikliğe gidilmesi gerçeğini gündeme getirdiği söylenebilir. Bu bağlamda veli toplantılarının nasıl gerçekleştirilmesi gerektiği ve paydaşların rol ve sorumluluklarının neler olduğunu gösteren bir mevzuat düzenlemesi yapılabilir. Bununla birlikte veli toplantılarına ilişkin öğretmen ve velilere dönük bilgilendirici dijital içerikler hazırlanarak paydaşların kullanımına sunulabilir. Düzenlenecek bu dijital platformlarda hem velilerin bilinçlenmesine katkı sağlayacak içerikler yer almalı hem de veli toplantıları öncesi, sırası ve sonrası bakımından paydaşlara neler yapabilecekleri ile ilgili yol gösterici bilgilere yer verilmelidir. Okul yöneticileri, okulda görev yapan öğretmenlerin katılımıyla veli toplantıları hakkında bilgilendirici toplantılar düzenleyebilir. Bu toplantılarda hem tecrübe paylaşımları yapılabilir hem de olası iletişim çatışmalarının minimize edilmesine dönük ortak bir tutum sergilenmesi sağlanabilir. Veli toplantıları öncesi toplantı gündemi oluşturulurken dijital iletişim olanaklarından yararlanarak, velilerin katkıları alınabilir. Böylece, gündeme ilişkin bilgi ve katkıları alınan velilerin toplantıya katılım düzeyleri ve katkıları artırılabilir. Toplu görüşmeler şeklinde gerçekleştirilen veli toplantılarının yanında planlı bireysel görüşmelerle veli toplantıları desteklenebilir. Toplantı organizasyonlarında okul-aile birliği ve okul idarecileri aktif rol alarak, toplantı mekânlarının düzenlenmesinde ve velilerin karşılanmasında sorumluluk üstlenebilirler.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazar(lar), bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazar(lar), bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma için İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan 01.06.2020 tarih ve 2020/9-5 sayı ile etik izin alınmıştır.

Kaynakça/References

- Aich, G., Behr, M. & Kuboth, C. (2017). The gmuend model for teacher-parent conferences–application and evaluation of a teacher communication training. *Journal for Educational Research Online*, 9(3), 26-46.
- Apple, M. W. & Beane, J. A. (2011). *Demokratik okullar*. (M. Sarı, Çev.). Ankara: Dipnot Yayınları.
- Ateş, A. ve Yıldız, K. (2019). Veli toplantılarının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(3), 319-340.
- Bellah, S. E. (1953). *A handbook for teachers on parent conferences* (In Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Master of Science in Education). The University of Southern California. USA. Proquest.
- Bilton, R., Jackson, A. & Hymer, B. (2017) Not just communication: parent–teacher conversations in an english high school. *School Community Journal*, 27(1), 231-256.
- Buhl, H. M. & Hilkenmeier, J. (2017). Professionalism in parent-teacher conversations: Aspects, determinants, and consequences. A competence-oriented discussion. *Journal for Educational Research Online*, 9(3), 102–113.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri*. M. Bütün ve S. B. Demir (Çev. Ed.). Ankara: Siyasal
- Creswell, J. W. & Miller, D. L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *Theory Into Practice*, 39(3), 124-130. doi:10.1207/s15430421tip39032.
- Chavkin, N. F. (2017). *Family engagement with schools: Strategies for school social workers and educators*. Oxford Workshop Series. Oxford University Press. UK.
- Çalışkan, N. ve Ayık, A. (2015). Okul aile birliği ve velilerle iletişim. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 69-82.
- Çelenk, S. (2003). Okul başarısının ön koşulu: Okul aile dayanışması. *İlköğretim-Online E- Dergi*, 2(2), 28-34. <http://www.ilkogretim-online.org.tr>.
- Đurišić, M., & Bunijevac, M. (2017). Parental involvement as an important factor for successful education. *Center for Educational Policy Studies Journal*, 7(3), 137-153.
- Dökmen, Ü. (2018). *İletişim çatışmaları ve empati*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Epstein, J. L. (2011). School, family, and community partnerships caring for the children we share. J. L. Epstein (Ed.). *School, Family, and Community Partnerships*. Westview Press, USA.
- Ergen, R. (2008). *İlköğretim okulu 2. Kademe öğrencilerinin sınıf içi davranış bozukluklarının engellenmesinde öğretmen-veli iletişiminin rolü* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Fan, X., & Chen, M. (2001). Parental involvement and students' academic achievement: A meta-analysis. *Educational Psychology Review*, 13(1), 1-22.
- Fantuzzo, J., Tighe, E., & Childs, S. (2000). Family Involvement Questionnaire: A multivariate assessment of family participation in early childhood education. *Journal of Educational Psychology*, 92(2), 367–376. doi:10.1037/0022- 0663.92.2.367

- Gartmeier, M., Aich, G., Sauer, D. & Bauer, J. (2017). Who's afraid of talking to parents? Professionalism in parent-teacher conversations. *Journal for Educational Research Online*, 9(3), 5–11.
- Genç, S. Z. (2005). İlköğretim I. Kademedeki okul- aile iş birliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2). 227-243.
- Hornby, G. (2011). *Parental involvement in childhood education: building effective school-family partnerships*. Newyork: Springer.
- Hornby, G. & Lafaele, R. (2011). Barriers to parental involvement in education: An explanatory model. *Educational Review*, 63(1), 37-52.
- Islam, A. (2019). Parent–teacher meetings and student outcomes: Evidence from a developing country. *European Economic Review*, 111, 273–304.
- Jeynes, W. H. (2017). A meta-analysis: The relationship between parental involvement and latino student outcomes. *Education and Urban Society*, 49(1), 4–28 Sage.
- Kaçar, İ. (2019). *Veli toplantılarına yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri: Fenomenolojik bir çalışma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kar, E. B., Uzun, E. M. ve Gök, R. (2017). Sınıf ve okul öncesi öğretmenlerin velileri eğitim sürecine katmak için yaptıkları uygulamalar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 6(4), 2146-9199.
- Kıldan, A. O. (2008). *Yapılandırmacı yaklaşıma göre okulöncesi öğretmenlerine verilen hizmet içi eğitimin öğretmen-çocuk ve öğretmen-ebeveyn ilişkilerine etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Koç Akran, S. ve Kocaman, İ. (2018). Öğretmenlerin ve velilerin okul öncesi eğitim kurumlarındaki veli toplantılarına ilişkin algıları. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*. 4(2), 97-110.
- Kotaman, H. (2008). Türk anabalarının çocuklarının eğitim öğretimlerine katılım düzeyleri. *Uludağ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 135-149.
- Kroeger, J. & Lash, M. (2011). Asking, listening, and learning: Toward a more thorough method of inquiry in homeschool relations. *Teaching and Teacher Education*. 27(2), 268-277.
- Li, G., Lin, M., Liu, C., Johnson, A., Li, Y., & Loyalka, P. (2019). The prevalence of parent-teacher interaction in developing countries and its effect on student outcomes. *Teaching and Teacher Education*, 86, 102878.
- McKenna, M. K. & Millen, J. (2013). Look! Listen! Learn! Parent narratives and grounded theory models of parent voice, presence, and engagement in k–12 education. *School Community Journal*, 23(1), 9-48.
- Minke, K. M. & Anderson, K. J. (2003). Restructuring routine parent-teacher conferences: The family-school conference model. *The Elementary School Journal*, 104(1), 49-69.
- Özbaş, M. (2009). *İlköğretim okulu yöneticilerinin okul-aile ilişkileri konusunda yapmaları gereken ve yapmakta oldukları işler* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Özkan, N. (2010). The role of families in the achievement of students at secondary education. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 262-271.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. M. Bütün ve S. B. Demir (Çev. Ed.). Ankara: Pegem Akademi

- Punter, R. A., Glas, C. A. W. & Meelissen, M. R. M. (2016). *Psychometric framework for modeling parental involvement and reading literacy*. Switzerland: SpringerOpen.
- Rolnick, L. G. (1997). *A study of parent-teacher communication: The social/cognitive and efficacy bases of teachers' communicative strategies* (A Dissertation Submitted to The Graduate Faculty in Educational Psychology in Partial Fulfillment of The Requirements for The Degree of Doctor of Philosophy). The City University of New York, USA.
- Saldana, J. (2019). Nitel araştırmacılar için kodlama el kitabı. A. Tüfekci Akcan ve S. N. Şad, (Çev. Ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- Seginer, R. (2006). Parents' educational involvement: A developmental ecology perspective. *Parenting: Science and Practice*, 6(1), 1-48.
- Slavin, R. E. (2017). *Educational psychology: Theory and practice*. 10. Basımdan Çeviri (Galip Yüksel). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Sheldon, S. B. & Epstein, J. L. (2005) Involvement counts: family and community partnerships and mathematics achievement. *The Journal of Educational Research*, 98(4), 196-207, doi:10.3200/JOER.98.4.196-207.
- Stroetinga, M., Leeman, Y. & Veugelers, W. (2019). Primary school teachers' collaboration with parents on upbringing: A review of the empirical literatüre. *Educational Review*, 71(5), 650-667.
- Şahin, H. (2018). *Eğitim sürecine veli katılımının bir boyutu olan öğrenmeyi destekleyici ev ortamının veli toplantılarında yer alma durumunun incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Topçu, İ. (2013). *Okulu Geliştirmede Velilerin Rolü: Sivas İl Merkezinde Bir Durum Çalışması* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Tümkaya, S. ve Ulum, H. (2020). Taşıma yoluyla eğitime erişim uygulamasında ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 853-868.
- Willemsse, T. M., Thompson, I, Vanderlinde, R. & Mutton, T. (2018). Family-school partnerships: A challenge for teacher education. *Journal of Education for Teaching*, 44(3), 252-257.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, M. C. ve Dönmez, B. (2008). Okul-aile iş birliğine ilişkin bir araştırma: İstiklal ilköğretim okulu örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(23), 98-115.

İletişim/Correspondence

Dr. Öğr. Üyesi Kemal NAZLI, knazli@bingol.edu.tr

Prof. Dr. Niyazi ÖZER, niyazi.ozer@inonu.edu.tr

Prof. Dr. Süleyman Nihat ŞAD, nihat.sad@inonu.edu.tr